

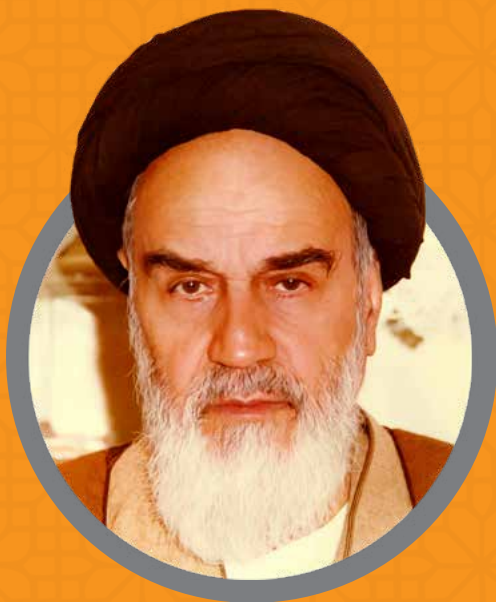

— | ویژه نامہ | —

رونمایی از پایگاه تخصصی بازنمایی آثار

امام موسیٰ صدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آقای صدریک مردی است که من می توانم بگویم او را بزرگ
کرده ام. (او) به منزله ی یک اولاد عزیز است برای من و من
امیدوارم که ان شاء الله ایشان با سلامت برگردند...

بدون تردید بزرگترین خدمت امام موسی صدر به انقلاب اسلامی ایران آن بود که در سال‌های ۱۳۵۶ تا ۱۳۵۷ و پس از قریب دو دهه ترویج ارزش‌های زیبای اسلام راستین در لبنان، عموم مردم، خصوصاً شیعیان و بالاخص کادرهای مقاومت آن کشور را با این انقلاب آشنا و مرتبط نمود.

ویژه نامه

مراسم رونمایی از پایگاه تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر

تهدیه و تنظیم: پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی

و موسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر

به کوشش: غفار شاهو ای و همکاری خانم مریم خسرو جردی

طراح گرافیک و صفحه آرا: سید علی حسینی

مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی

نشانی: میدان هفتم تیر، بالاتراز مسجد الجواد علیه السلام
کوچه شریعتی، پلاک ۱۰، واحد ۲

۰۲۱-۸۸۴۹۴۱۶۲-۳

تلفن:

۰۲۱-۸۸۴۹۴۱۶۴

دورنگار:

sadr@imamsadr.ir

پست الکترونیکی:

www.imamsadr

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

نشانی: قم، چهارراه شهدا، ابتدای خیابان معلم
پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی (وابسته به دفتر تبلیغات
اسلامی حوزه علمیه قم)

۰۲۵-۳۷۷۴۴۱۵۲

تلفن:

۰۲۵-۳۷۸۳۱۷۲۸

دورنگار:

info@isca.ac.ir

پست الکترونیکی:

www.isca.ac.ir

۲۴

آقای موسی اسواز:
اهمیت ترجمه و ویژگی های زبانی
گام به گام با امام

۲۱

دکتر شریف لک زابی:
تم اصلی کتاب
«درآمدی بر اندیشه سیاسی امام صدر»
فلسفه سیاسی است...

۱۸

آیت الله اعرافی:
بسیست ویژگی شخصیتی
امام موسی صدر

۱۷

دکتر یعقوب نژاد:
هفت هزار نمایه تخصصی در
پایگاه بازتابی آثار امام موسی صدر

۱۶

دکتر نجف لک زابی:
امام موسی صدر زنی گیر
هم گزینی، هم اندیشی، همکاری،
هم بستگی، پیوستگی و توانا افت اسلامی

۱۴

آقای سمیع هیدوس:
آخرین اخبار از پرونده
ربودن امام موسی صدر

۱۰

زندگی نامه:
از سال ۱۳۵۷ الی ۱۳۵۷

۳۴

حجة الاسلام وادی:
نمایه آثار امام موسی صدر
به روش ابتکاری موضوعی ترکیبی

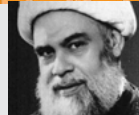
۳۳

سرکار خانم بروجردی:
امام موسی صدر
شخصیتی تاریخ ساز

۳۲

دکتر علی اکبر صالحی:
به شیوه ای سخن بگوئیم
که بر دل ها حاکم شویم

۳۱

آیت الله شیخ آل یاسین:
نامه به سید جعفر شرف الدین

۳۰

دکتر عباس صالحی:
امام موسی صدر چه کرد؟

۲۸

آیت الله مبلیقی:
امام موسی صدر
شخصیتی فراتر از مرزها

۲۶

سرکار خانم بغدادی:
گزارش خبری با موضوع نشر
مجموعه گام به گام با امام صدر

۴۱

مهندس میرعرب:
پایگاه تخصصی نمایه سازی
امام موسی صدر

۳۸

سرکار خانم حوآه صدر:
مصاحبه با سرکار خانم حوآه صدر
رئیس مرکز فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر

در نسخه الکترونیک ویژه نامه
به منظور تسهیل در دسترسی به صفحات
با کلیک کردن روی عناوین مطالب
به صفحه مورد نظر منتقل شوید

◀ سخن نخست ▶

شکر خداوند متعال را که اینک پس از سه سال، تلاش مجدانه و خالصانه همکاران اندیشمند و متخصص پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی به ثمرنشته و موعدرونمایی از پایگاه و نرم افزار نمایه گام به گام با امام فرارسیده است. کاری سترگ که دسترسی محققان و پژوهشگران و علاقمندان را به منظومه فکری و اقدامات امام موسی صدر تسهیل و تسریع می کند.

گام به گام با امام؛ مجموعه گفتارها و مصاحبه ها و مقالات سید موسی صدر حاصل تلاش ده ساله مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر است که در سال ۱۳۹۶ در تهران منتشر شده است.

ویژه نامه ای که در دستان شماست انعکاس دیدگاه های برخی از اندیشمندان حوزه و دانشگاه درباره مجموعه گام به گام با امام و نیز معرفی پایگاه و نرم افزار نمایه مجموعه و تبیین ضرورت و اهمیت آن است.

مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی

زندگی نامه از سال ۱۳۰۷ الی ۱۳۵۷

چهارمین ویرانه نامۀ «زنجان» از نگاه تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر

۱۳۰۷

• سید موسی صدر ۱۴ خرداد در شهر قم در خانواده‌ای شهره به علم به دنیا آمد.

۱۳۱۳

• تحصیلات ابتدایی را در قم آغاز کرد و در سال ۱۳۲۶ تحصیلات دبیرستان را به پایان رساند.

۱۳۲۰

• وارد حوزه علمیه قم شد و تحصیلات حوزوی را تا نایل به درجه اجتهاد ادامه داد.

۱۳۲۹

• در دانشکده حقوق دانشگاه تهران تحصیل در رشته اقتصاد را آغاز کرد و در سال ۱۳۳۲ فارغ التحصیل شد.

۱۳۳۳

• برای تکمیل تحصیلات حوزوی به نجف رفت و به «جمعیه

منتدی النشر» پیوست.

۱۳۳۷

• به حوزه علمیه قم بازگشت و با همکاری عده‌ای از فضلاء قم، مجله مکتب اسلام را پایه‌گذاری کرد و سردبیری آن را به عهده گرفت و چندین مقاله در آن نوشت.

۱۳۳۸

• اواخر این سال به شهر صور در لبنان رفت و فعالیت خود را در جایگاه عالم دین و جانشین علامه سید عبدالحسین شرف‌الدین آغاز کرد.

۱۳۴۰

• فعالیت اجتماعی و تشکیلاتی خود را با احیای جمعیت احسان و نیکوکاری آغاز کرد.

• سفر به ایران و دیدار با برخی از رجال مؤثر حوزه و بازار. ایراد سخنرانی در منزل آقای نوید به دعوت انجمن اسلامی معلمین و شخص مهندس مهدی بازرگان و نیز سخنرانی در کانون نشر حقایق اسلامی در مشهد به دعوت استاد محمد تقی شریعتی بود.

۱۳۴۲

• در مراسم ترحیم پاپ ژان بیست و سوم در شهر صور شرکت کرد.

• پس از بازگشت از سفر دوماهه به اروپا، اعلام کرد که هدف او از این سفر، آشنایی با تمدن‌های جدید و زمینه‌های پیشرفت در آن‌ها بود. امام در این سفر و با دعوت رسمی در مراسم تاجگذاری پاپ پل ششم شرکت کرد.

۱۳۴۳

• پس از دعوت نهاد هم‌اندیشی لبنان از وی برای سخنرانی دربارهٔ ساختار فرقه‌ای و ترکیب جمعیتی لبنان و گفت‌وگوی پیروان ادیان و مذاهب و دیگر موضوعات، به همکاری و فعالیت مشترک با اعضای این نهاد پرداخت.

• تأسیس «بیت الفتاه» و مدرسه الهدی. در بیت الفتاه، علاوه بر سوادآموزی، رشته‌های خیاطی و خانه‌داری آموزش داده می‌شد. مدرسه الهدی نیز شامل کودکان و کلاس اول ابتدایی بود.

۱۳۴۴

• سفر به ایران و ایراد سخنرانی «ضرورت تجدیدنظر در شیوه‌های تبلیغ» در دارالتبلیغ قم و «علی موحد بود و بس» در تیمچه بازار کاشان.

۱۳۴۵

• در محل سندیکای روزنامه‌نگاران، کنفرانسی مطبوعاتی برگزار کرد و در آن به تبیین عوامل و نیازها برای ساماندهی وضعیت شیعیان لبنان پرداخت. این ساماندهی پس از مطالعات و رایزنی‌ها و فعالیت‌هایی فشرده صورت گرفت و در نهایت، به تصویب قانون تأسیس مجلس اعلای شیعیان در پارلمان انجامید. این اقدام، مقدمه‌ای بود برای حرکت عمومی مطالبه‌آمیز در سطح لبنان برای توسعه و محرومیت‌زدایی و دفاع از سرزمین و مردم جنوب.

۱۳۴۵

• به آفریقای غربی سفر کرد تا با لبنانی‌های مهاجر ساکن آن منطقه آشنا شود و ضمن رسیدگی به امور آنان، برای پیوند دادن آن‌ها به کشورشان تلاش کند.

۱۳۴۸

• به ریاست مجلس اعلای شیعیان برگزیده شد و برنامه کاری این مجلس را اعلام کرد. او مذاهب اسلامی را به یک پارچه‌سازی شعاریر دینی دعوت کرد و دربارهٔ خطر فزایندهٔ صهیونیسم هشدار داد و بر حمایت خود از مقاومت فلسطین برای آزادسازی سرزمین‌های اشغالی تأکید کرد.

• در نامه‌ای تاریخی خطاب به شیخ حسن خالد، مفتی اهل سنت لبنان، او را به وحدت شعاریر از جمله یکسان کردن اعیاد اسلامی و اذان مشترک دعوت کرد.

• تأسیس مدرسهٔ فنی و حرفه‌ای جبل عامل با مدیریت شهید دکتر مصطفی جمران. این مدرسه نقش مهمی در تربیت رزمندگانی داشت که از ابتداء در برابر تجاوزهای اسرائیل ایستادند.

۱۳۴۹

• هیئت یاری جنوب را با مشارکت رهبران ادیان و مذاهب لبنانی تأسیس کرد. در ۵ خرداد فراخوانی برای اعتصاب مسالمت‌آمیز عمومی داد. در نتیجهٔ این اعتصاب، دولت مجلس جنوب را با هدف

مقاوم سازی و توسعه جنوب و محرومیت زدایی از آن تأسیس کرد.

• در کنفرانسی مطبوعاتی در شهر بن آلمان به تبیین حقیقت مسئله فلسطین پرداخت و تلاش برای یهودی سازی بیت المقدس را محکوم کرد.

۱۳۵۰

• برای شرکت در ششمین کنفرانس مجمع پژوهش های اسلامی به مصر رفت. او که عضو این مجمع بود، در این کنفرانس پیشنهادهایی برای حل مشکلات ملی و اسلامی ارائه داد.

• سفر به ایران و دیدار با خانواده و مراجع و دوستان ایرانی و دیدار شاه به پیشنهاد برخی شخصیت ها از جمله شهید مرتضی مطهری رحمه الله و شهید دکتر بهشتی رحمه الله برای جلوگیری از ریختن خون جوانان زندانی سازمان مجاهدین با شاه دیدار کرد. افزون بر این، او برای آزادی دیگر زندانیان سیاسی از جمله مرحوم علی اکبر هاشمی رفسنجانی تلاش کرد.

۱۳۵۱

• برای حمایت از ایستادگی مردم جنوب، فعالیت سیاسی و تبلیغاتی خود را افزایش داد و بیانیه هایی خطاب به افکار عمومی در داخل و خارج کشور صادر کرد و در مساجد و کلیساها و دانشگاه ها به سخنرانی و ایراد خطبه پرداخت و درباره پیامدهای کوتاهی دولت در پذیرفتن مسئولیت هایش در دفاع از جنوب و توسعه مناطق محروم هشدار داد.

• بنا به دعوت مفتی آسیای میانه، شیخ ضیاء الدین باباخانوف، برای دیدار از قزاقستان عازم اتحاد جماهیر شوروی شد.

• برای ادای مناسک حج عازم عربستان سعودی شد و با ملک فیصل، پادشاه این کشور، دیدار کرد. تلاش برای وحدت مسلمین و مسئله مقدسات اسلامی شهر بیت المقدس موضوع گفت و گوی امام با فیصل بود. در ادامه، امام به بحرین و قطر و امارات متحده عربی رفت و با

پادشاهان این کشورها ملاقات کرد.

۱۳۵۲

• با آغاز جنگ ۱۹۷۳ اعراب و اسرائیل، امام صدر در بیانیه ای به جهاد دعوت کرد و پیگیرانه به جمع آوری کمک های داوطلبانه برای رزمندگان پرداخت.

• در ماه مارس برای گردهمایی مردمی در شهر بعلبک فراخوان داد که صد هزار نفر گرد هم آمدند.

• در ماه مه نیز در صور فراخوان داد که ۱۵۰ هزار نفر در آن حضور یابند و همگان همراه امام صدر سوگند یاد کردند که تا زمانی که یک انسان محروم از هر فرقه ای یا یک منطقه محروم در لبنان وجود داشته باشد، آرام نگیرند.

• این تجمع ها به شکل گیری «جنبش محرومان» و صدور «سند فرهیختگان» در حمایت از جنبش مطالبه آمیز امام صدر با امضای ۱۹۰ شخصیت از رهبران فکری لبنان از همه گروه ها و فرقه های لبنانی انجامید.

۱۳۵۳

• به دعوت آبای کلیسای کبوشیین بیروت در منسک آغاز روزه مسیحیان شرکت و خطبه آغاز روزه را القا کرد.

• برای شرکت در «کنفرانس صلح» که یونسکو آن را برگزار می کرد، به پاریس سفر کرد. در این سفر او با شخصیت های مختلفی از جمله کاردینال مارتی، اسقف اعظم مسیحیان فرانسه، دیدار کرد.

۱۳۵۴

• با آغاز جنگ داخلی لبنان در فروردین ماه، امام صدر برای خاموش

کردن فتنه و آرام کردن اوضاع در لبنان به تکاپو افتاد

• با دعوت امام صدر و زیر نظر او اقدامات لازم برای تشکیل «هیئت گفت و گوی ملی» صورت گرفت. او خط مشی کلی این کمیته را محافظت از همزیستی و تکیه بر گفت و گو و ابزارهای دموکراتیک برای اصلاحات و پاسداری از انقلاب فلسطین تعیین کرد.

• در ادامه تلاش ها برای حل بحران داخلی لبنان و خاموش کردن آتش فتنه و از میان بردن رویکردهای فرقه ای پیشنهاد تشکیل مجلس اعلای فوقی را داد.

• در اعتراض به ادامه جنگ داخلی، در ۶ تیر در مسجد الصفا در مجتمع آموزشی عاملیه در بیروت، دست به اعتصاب زد و به عبادت و روزه داری مشغول شد و پس از پنج روز با تشکیل دولت اشتی ملی و پذیرفته شدن مطالبات مردمی امام صدر، به اعتصاب خود پایان داد.

• پس از اعتصاب به روستاهای القاع و دیر الأحمر در بقاع رفت تا محاصره این روستاهای مسیحی نشین را بشکند و فتنه فرقه ای را خاموش کند.

• در کنفرانسی مطبوعاتی خبر شکل گیری جنبش امل (گروه های مقاومت لبنانی) را اعلان کرد. این جنبش که قبلاً در چند میدان بر ضد دشمن صهیونیستی وارد جنگ شده بود، با هدف نقش آفرینی در آزادسازی سرزمین و انسان شکل گرفت.

۱۳۵۵

• تلاش های فشرده ای با همکاری رهبران عرب برای پایان دادن به جنگ داخلی لبنان صورت داد که نتیجه آن برگزاری کنفرانس ریاض در ۲۴ مهر و کنفرانس سران در قاهره در ۳ آبان و ورود نیروهای بازدارنده عربی به لبنان بود.

• با برقراری خوداداری در مناطق لبنان شدیداً مخالفت کرد و آن را سبب از بین رفتن مؤسسات و نهادهای رسمی و از دست رفتن دستاوردهای توده های مؤمن و ایجاد ذهنیت جدایی طلبانه دانست که زمینه ساز تجزیه کشوری شود.

۱۳۵۶

• تأکید کرد که لبنان ضرورتی تمدنی برای دنیا است و همزیستی لبنانی، ویژگی خاص لبنان است و صلح و آشتی، سرنوشت تاریخی و حتمی اسلام و مسیحیت است.

• در مراسمی که به مناسبت چهلمین روز درگذشت دکتر علی شریعتی برگزار شد، به حمله های خود بر ضد نظام شاه در ایران و به حمایت فکری و عملی خود از جنبش اسلامی در ایران شدت بخشید.

۱۳۵۷

• به دنبال حمله اسرائیل به لبنان، امام صدر در سفری دوره ای به دیدار عده ای از رهبران عرب رفت تا برای اجرای قطعنامه ۴۲۵ شورای امنیت سازمان ملل و پایان دادن به بحران جنوب لبنان تلاش کند.

• در ادامه همین سفرها همراه شیخ محمد یعقوب و سید عباس بدرالدین در ۳ شهریور به دعوت رسمی مقامات لیبی وارد این کشور شد و از ظهر ۹ شهریور تا امروز ارتباط با آنان قطع شد. لیبی ادعا کرد که مهمانانش خاک لیبی را ترک کرده و به ایتالیا رفته اند. اما دستگاه های قضایی ایتالیا و لبنان پس از تحقیقاتی طولانی این ادعا را رد و ورود هریک از این سه نفر به مرزهای دریایی، خشکی و هوایی ایتالیا را نفی کردند.

آخرین اخبار از پروندهٔ ربودن امام موسی صدر

ویژه نامهٔ رومانی (زبانیکا) تخصصی بازماندگان آوار امام موسی صدر

آنچه در پی می‌آید، مصاحبهٔ سمیح هیدوس دربارهٔ پروندهٔ ربایش امام موسی صدر و دو یار همراهش است. آقای سمیح هیدوس از اعضای ارشد و کادرهای نخستین جنبش امل و نیز مشاور خانوادهٔ امام موسی صدر در امر پیگیری پرونده است...

جناب سمیح هیدوس، چهل و یک سال یعنی بیش از چهارده از ربودن امام موسی صدر و دو همراهش شیخ محمد یعقوب و عباس بدرالدین می‌گذرد. بعد از ۴۱ سال چقدر هنوز میدارید؟

اولاً امید ما بر اساس نص الهی است. و خدا ما را همواره به امید داشتن سفارش کرده است. ثانیاً امید ما صرفاً درونی و امیدی انتزاعی نیست. بلکه پیگیری‌های دقیق و مستمر و اطلاعات به دست آمده نشان می‌دهد و تأکید می‌کند که امام و دو همراهانش زنده هستند و به همین علت است که نقطه‌ی عزیمت خانواده و کمیتهٔ پیگیری و مسئولان پیگیری پروندهٔ همین اصل ثابت است که امام موسی صدر زنده و در لیبی زندانی است، اما در جایی که ما نمی‌دانیم. تلاش‌های مستمر ما و دست‌اندرکاران با هدف آزادسازی ایشان و همراهانشان و تضمین بازگشت سالم آن‌هاست.

در این باره سؤال‌های منطقی و به حقی برای خوانندگان مطرح می‌شود. اولاً این که ۴۱ سال گذشته و امام هم اکنون ۹۱ ساله هستند. پاسخ ساده است: امام و دو همراهش زنده به لیبی سفر کردند و همان گونه که گفته شد همهٔ اطلاعات و نشانه‌ها و پی‌گیری‌ها نشان می‌دهد که همچنان زنده هستند. ما با جزئیات، و شهادت‌های عده‌ای از همکاران قذافی که در لیبی و در دیگر کشورها بازجویی شده‌اند، طرف هستیم. همهٔ این اطلاعات در کنار شهادت‌های مستقیم مسئولان امنیتی در لیبی ما را نه فقط در مقابل فرضیهٔ حیات بلکه در مقابل اصل ثابت حیات امام قرار می‌دهد. ان شاء الله امسال آخرین باری باشد که ما سالروز ربوده شدن امام را برگزار می‌کنیم و این سالگرد به سالروز بازگشت امام و همراهانش به میدان جهادشان تبدیل شود. لبنان امروز شدیداً به امثال امام صدر نیاز دارد.

آیا می‌توانید به پیگیری‌های دقیق و اطلاعات و نشانه‌هایی که اشاره کردید، و نیز برخی بازجویی‌ها را ذکر کنید؟

ابتدا باید عرض کنم که حجم زیادی از اطلاعات به دست آمده از برخی همکاران و همدستان قذافی و نیز افرادی که در بازداشتگاه‌های دادستانی لیبی هستند بررسی شده و هم‌پوشانی‌اش با اطلاعات ما چک شده است و نشان‌دهندهٔ حیات هستند.

همچنین قاضی لبنانی که دبیر کمیتهٔ رسمی پیگیری و هماهنگ‌کنندهٔ قضایی لبنان و دولت لیبی است از برخی صورت‌جلسه‌های دادستان لیبی اطلاع یافته، این صورت‌جلسه‌ها حاوی اطلاعاتی مرتبط با موضوع امام از بازداشت‌شدگان است و به روشنی از تعدد و تغییر مستمر مکان‌ها و زمان‌های زندانی شدن امام و همراهانش حکایت دارد.

اما اطلاعات و نشانه‌ها بسیار است که به برخی اشاره می‌کنم:

اول؛ شهادت مستقیم مصطفی عبدالجلیل، رئیس مجلس انتقالی انقلاب لیبی، که در اواخر حکومت قذافی وزیر دادگستری نیز بود. وی در سال ۲۰۱۲ و در ماه‌های نخست پس از سقوط قذافی، در دیدار با اعضای کمیته رسمی پیگیری که پس از سقوط طرابلس به لیبی سفر کردند گفت: اطلاعات نشان می‌دهد که امام و همراهانش همواره از زندانی به زندان دیگر برده می‌شدند. وقتی از او پرسیدند که این اطلاعات مربوط به چه دوره‌ای است گفت این‌ها مربوط به همین چند سال اخیر است.

دوم؛ بعد از سقوط قذافی، یکی از زندان‌بانان زندان‌های مخفی قذافی، به نام حبیب مسعود، دستگیر شد؛ او در جریان بازجویی‌هایش اعتراف کرد که در سال ۱۹۹۲ تا ۱۹۹۴، در زندان مخفی طرابلس موسوم به مکتب النصر زندانبان امام موسی صدر بوده است.

سوم؛ هانیبال قذافی فرزند معمر قذافی از سال ۲۰۱۵ در لبنان زندانی است. او اظهارات ضد و نقیضی درباره پرونده امام صدر و ربودن او در لیبی داشته است.

اما در جلسه رسمی بازجویی در دادگاه لبنان اطلاعاتی را بیان کرد که حاکی از اطلاع کامل او از کل پرونده و ماجرای ربودن امام بود. در پایان جلسه بازجویی گفت اطلاعات دیگری هم دارم که آن‌ها را فقط به محض آزاد شدنم و پس از اینکه سوار هواپیما شدم، اعلام خواهم کرد. یکی از اطلاعات مهمی که بیان کرد و از دو طریق مستقل دیگر هم به کمیته پیگیری رسیده است این بود که امام تا سال ۱۹۸۴، یعنی ۶ سال پس از ربوده شدن در منزلی در منطقه الجنزور در حومه طرابلس زندانی بود.

چرا این اطلاعات امیدبخش را اعلام نمی‌کنید؟

باید عرض و تاکید کنم که حفظ سلامت پیگیری‌ها و تحقیقات اقتضا می‌کند که اطلاعات حاصل از بازجویی‌هایی که تکمیل نشده‌اند و

همچنان در حال پی‌گیری هستند، سری بماند.

شکایت خانواده به دادگاه و شورای عالی قضایی لبنان به کجا

رسیده است؟

پرونده قضایی موضوع امام مراحل بسیاری داشته و تاکنون احکام متعددی درباره آن صادر شده است، اما آخرین اخبار این است که بازپرس پرونده نتایج تحقیقاتش را به شورای قضایی که بلندبایه‌ترین مرجع قضایی لبنان است ارائه کرد و این شورا دو ماه پیش احکام غیابی بازداشت عده‌ای از ارکان سابق نظام لیبی را صادر کرد. این احکام بر مبنای شکایت تکمیلی خانواده امام صدر به دادستانی لبنان است که پس از دادخواست‌های مرتبط قبلی داده شده بود. تحقیقات و بررسی‌های لازم از سوی بازپرس و بر مبنای اطلاعات به دست آمده از طرف هیئت رسمی پی‌گیری لبنانی و دستگاه‌های مرتبط انجام گرفت زیرا این دستگاه‌ها مأمور شده بودند که اطلاعات امنیتی خود را در اختیار دادگاه قرار دهند. شاخص‌ترین متهمانی که حکم بازداشتشان به صورت غیابی صادر شده عبارت‌اند از عبدالسلام جلود، نخست وزیر سابق لیبی، موسی کوسی، وزیر خارجه سابق لیبی، سیف الاسلام قذافی، فرزند قذافی، عبدالله سنوسی، باجناق قذافی، و چند نفر دیگر. حکم بازداشت هانیبال قذافی نیز به صورت حضوری صادر شد.

هم بستگی، پیوستگی و عزت امت اسلامی
پی گیر هم گرایی، هماهنگی، همکاری
امام موسی صدر:

ویژه نامه: رونمایی از پایگاه تخصصی بازماندگان آقا امام موسی صدر

یادداشت‌هایی حجة الاسلام والمسلمین دکتر نجف لک زایی ریاست محترم پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در خصوص شخصیت امام موسی صدر به مناسبت رونمایی از پایگاه تخصصی بازماندگان آقا امام موسی صدر...

فردسازی از طریق خودسازی و دیگرسازی نقطه شروع اقدامات امام موسی صدر بود، پس از آن که تصویری از بحران‌ها و مشکلات برایش رخ نمود. اما مقصد و مقصودش جامعه‌سازی و نه‌ایتناً امت‌سازی و دولت‌سازی بود.

هم‌گرایی، هماهنگی، همکاری، هم‌بستگی و پیوستگی
مراحلی بود که از سیره و عمل اجتماعی ایشان قابل رصد و دریافت است. هم‌گرایی برای غلبه بر واگرایی؛ به‌ویژه واگرایی موجود میان پیروان اهل بیت (علیهم‌السلام) در مرحله اول و میان شیعیان با دیگر گروه‌های مذهبی در مرحله دوم؛ هماهنگی برای غلبه بر تعارضات قومی و مذهبی و طایفه‌ای در لبنان؛ همکاری برای

غلبه بر تنازعات و نهادینه کردن تبادلات و تعاون میان آحاد لبنانی‌ها و فلسطینی‌ها و سوری‌ها و...؛ هم‌بستگی در جهت مقابله با وابستگی‌های مدنظر نظام سلطه از طریق تقویت انسجام میان کشورهای اسلامی؛ یگانگی و پیوستگی در جهت نفی ادغام و یک‌گونگی از طریق احترام گذاشتن به ارزش‌ها، فرهنگ و خط قرمزهای اقوام، طوایف، ادیان و مذاهب گوناگون. همه این‌ها زمینه‌ساز و مقوم عزت امت اسلامی و شکل‌گیری شکوه‌مند آن خواهد بود.

در نهایت تلاش می‌کرد تا تمامی این ظرفیت‌ها در خدمت بسط عدالت و رفع تبعیض و ظلم قرار گیرد، از طریق بسیج همه امکانات و همه منابع انسانی برای مقابله با دشمنان انسانیت به‌ویژه «شرّ مطلق» رژیم غاصب صهیونیستی و تشکیل ائتلاف بزرگ و فراگیر برای مقابله با این رژیم جنایتکار در جهت احقاق حقوق مردم مظلوم فلسطین و مبارزه با هر نوع اشغال‌گری و تجاوز.

هفت هزار نمایه تخصصی در پایگاه بازنمایی آثار امام موسی صدر

ویرایش نامه رونمایی از پایگاه تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر

روایت یاب، نرم افزارهای متعددی مثل مطهر، نجم، خطیب، التمهید، اصول فقه، علوم قرآنی و... را به جامعه اهل تحقیق تقدیم کرده است که پایگاه تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر از جدیدترین این آثار به شمار می آید.

سرپرست پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی در پایان گفت: این پایگاه تخصصی به دنبال اجرایی شدن تفاهم نامه پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی با موسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر و در مدت ۳۰ ماه فعالیت علمی بیش از ۷۰۰۰ نمایه موضوعی تخصصی را از مجموعه «گام به گام با امام موسی صدر» با بهره گیری از تجرب سه دهه کار علمی و کارشناسان فنی به کمک جدیدترین فناوری های روز دنیا تهیه، تولید شده و در دو بستروب و دسکتاپ پیاده سازی و منتشر شده است.

کاربران می توانند با ورود به پایگاه تحت وب یا استفاده از نرم افزار دسکتاپ به تمامی متون ۱۲ جلد گام به گام با امام موسی صدر دسترسی پیدا کرده و در تمامی متون، اصطلاحات و نمایه ها به تفکیک جستجو کنند.

گزیده ای از یادداشت های حجة الاسلام و المسلمین دکتر یعقوب نژاد معاون پژوهشی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی و سرپرست پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی به مناسبت رونمایی از پایگاه تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر...

سرپرست پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی با اعلام خبر رونمایی از پایگاه تخصصی آثار امام موسی صدر گفت: این پژوهشکده با ایجاد و توسعه استانداردهای نوین و روزآمد در موضوع مدیریت اطلاعات و دانش به خصوص در حوزه علوم اسلامی به بازنمایی علوم و معارف اسلامی کمک شایانی کرده است.

حجة الاسلام والمسلمین دکتر محمد هادی یعقوب نژاد، معاون پژوهشی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در ادامه تصریح کرد: این پژوهشکده با بیش از سه دهه فعالیت پرتلاش پژوهشگران و هم فکری با صاحب نظران طراز اول در عرصه مدیریت دانش موفق به تولید برند کارآمد با ارزش افزوده بالایی شده است که در صورت بهره بری مدیریت کلان پژوهشی حوزه های علمیه و فعالان عرصه علوم دینی، می تواند تحول شگرفی در بازیابی حوزه علوم اسلامی و انسانی ایجاد نماید.

رییس شورای پژوهشی پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی با اشاره به برخی پرونده های فناورانه براساس طرح بومی مدیریت اطلاعات و دانش در این مرکز علمی کاربرد ابزارهای نوین فناوری را در این بخش تاثیر گذار دانست و افزود: این پژوهشکده از دهه ۷۰ در جهت تولید نرم افزارهای اسلامی قدم برداشته و تاکنون محصولات متنوع و متعددی مانند پایگاه مدیریت علوم اسلامی، کتابخانه دیجیتال، سامانه مدیریت دانش، پایگاه های تخصصی برای قطب های فکری فرهنگی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، پایگاه ویکی، آیه یاب،

بیست و نهمین گنجینه امام موسی صدر

ویژه نامه «رومانی» از بیگاه تخصصی بازماندگان آثار امام موسی صدر

گزیده‌ای از سخنرانی آیت‌الله علیرضا اعرافی، مدیر
حوزه‌های علمیه سراسر کشور، در مراسم رونمایی
کتاب روح تشریع در اسلام... تیرماه/ ۱۳۹۲

جایگاه و نقش عالمان دین جایگاه برجسته و ممتازی است. در اندیشه اهل بیت (علیهم‌السلام) دین فردی است که هم میراث انبیاء و پیشوایان دین راصیانت و هم به گونه‌ای از آنان و امام عصر نبایت می‌کند. عالمان دین مانند دیگر قشرها و طبقات هم از نظر علمی و شخصیتی دارای درجات و مدارج هستند و هم تیپ‌های گوناگون شخصیتی در میان آنان و در حوزه‌های علمیه مشهود است. و به رغم وجود مشترکات فراوان در میان بزرگان حوزه، تفاوت رویکردها و نگاه‌ها و بینش‌ها را نیز شاهد هستیم. در عصر مدرنیته و در دنیای جدید که جهان اسلام با دنیای جدید غرب مواجه شد، حوزه‌ها و عالمان دین نیز مواجهه‌های گوناگونی با آن داشتند. در میان این گستردگی مواجهه، شخصیت‌هایی مانند امام موسی صدر، شهید صدر، شهید مطهری (رحمه‌الله‌ها)، امام خمینی (رحمه‌الله‌ها) و شهید بهشتی (رحمه‌الله‌ها)، وجود دارند که رویکرد آنان در تیپ‌بندی حوزه‌ها، متمایز و متفاوت است. در این گفتار قصد دارم به امام موسی صدر بپردازم و بیست و نهمین گنجینه شخصیتی ایشان را برشمارم. مجموعه این ویژگی‌ها نشان می‌دهد که امام موسی صدر می‌تواند به نیازها و تفاوت‌های دنیای امروز پاسخ دهد و با آن ارتباط برقرار کند. برخی از ویژگی‌های ایشان جنبه شخصی دارد و بخش عمده دیگر آن به جنبه تیپ جدید و تیپ طراز مناسب با دنیای معاصر اشاره دارد.

۱ خانواده عریق و درختی تنومند و پُربار و برگ. خاندان صدر خاندانی پُرشاخ و برگ و شجره طیبه‌ای است که در دو قرن اخیر عالمان بزرگی را به جهان اسلام و عالم تشیع تقدیم کرده است

که از میان آنان می‌توان به شهید سید محمد باقر صدر (رحمه‌الله‌ها) و امام موسی صدر اشاره کرد.

۲ استعداد و هوش شخصی و سرشار. برای رسیدن به درجه علمی و جایگاه اجتماعی شهید صدر و امام موسی صدر مسیر طولانی را باید پیمود. این درحالی است که آنان در ۳۰ تا ۴۰ سالگی در طراز بالایی از علم و دانش و فکر و فرهنگ و اخلاق و مدیریت رسیدند و هوش سرشارشان به گونه‌ای بود که در زمانی کوتاه راه‌های دراز علمی را طی کردند. چنان‌که هم‌دوره‌های ایشان مانند آیت‌الله شبیری زنجانی، مرحوم شهید بهشتی (رحمه‌الله‌ها) و آیت‌الله مکارم شیرازی بر هوش و نبوغ فردی آنان گواهی داده‌اند.

۳ جامعیت فقهی و حکمی. امام موسی صدر در حکمت و فلسفه که از دروس مهم حوزه است، شاگرد علما و بزرگان دین بوده و صاحب فکر و اندیشه و ایده‌های نو و در عین حال مجتهدی جامع است. اندیشه امام موسی صدر در این زمینه به امام خمینی و شهید مطهری شبیه است.

۴ جامعیت درون حوزه‌ای و برون حوزه‌ای. امام موسی صدر با اندیشه‌های فلسفی و سیاسی و فکری دنیای جدید و غرب آشناست. او به دانشگاه رفت و افکار جدید فیلسوفان غرب را مطالعه کرد. آشنایی با تفکر جهان غرب توانایی ویژه‌ای به عالم دینی می‌دهد تا در کار خود موفق باشد و با نخبگان و فرهیختگان جوامع ارتباط برقرار کند.

۵ جذابیت اخلاقی و شخصیت جذاب. امام موسی صدر با اخلاق نیکو، معاشرت زیبا و جاذبه شخصیتی افراد را جذب خود می‌کرد. این جاذبه که در اصطلاح روانشناسی به آن جاذبه میان فردی می‌گویند ویژگی مهمی در رهبران و عالمان دین و نخبگان جامعه است. جاذبه میان فردی توانایی اثرگذاری و

اثر بخشی به شخص می دهد.

۶ جمع مناسب میان سنت و تجدد و حوزه و دانشگاه. بحث سنت و مدرنیته و دنیای سنتی و جدید و مباحثات میان حوزه و دانشگاه موضوع مفصلی در جهان اسلام است. در عصر قبل و ماقبل آن نادرند افرادی که سنت حوزه را به طور کامل درک کرده باشند و میراث سنتی را از موضع اجتهادی و در عین حال دنیای جدید بفهمند و بتوانند بین سنت و تجدد پیوند برقرار کنند؛ آن هم از پایگاهی اصیل و درست و بدون افتادن در ورطه های انحراف و اشتباه. امام موسی صدر از رویکردی جامع و مناسب بین سنت و تجدد و میراث پیشین و دنیای جدید بهره برده است.

۷ بیانی رسا و شیوا و مؤدبانه و حکیمانه. ادبیات گفتاری برای نخبگان و فرهیختگان و به ویژه عالمان دین بسیار مهم است؛ اینکه با چه ادبیاتی سخن بگویند و با چه منطق گفتاری با دیگران رابطه برقرار کند. ادبیات درست و گفتار قوی و منطق مناسب و بیان رسا و شیوا از ویژگی های باز شخصیت امام موسی صدر است.

۸ ذوق سلیم و تحلیل و برداشت های درست از منابع و متون دینی. بهره گیری و ارائه مفاهیم و ادبیات نو و برداشت های زیبا از آیات و روایات،

به گونه ای که در عمق جان مخاطب و ضمیر او نفوذ کند هنر ویژه ای است، که همگان از آن بهره نجسته اند. عالمان، فیلسوفان و فقیهان بزرگی هستند که مطلب را با بیانی منطقی عرضه و از آن عبور می کنند. در مقابل هستند افرادی که با مهارت و ویژه ای از ادبیات جدید و مفاهیم نو استفاده می کنند، و برداشت هایی صحیح و بسیار جذاب ارائه می دهند. تفاسیر امام موسی صدر از این گونه است.

۹ فرا رفتن از گفتمان درون حوزه ای و برقراری دیالوگ. امام موسی صدر از قدرت ارتباطی و رویکرد فراگفتمانی برخوردار است که در بین همه عالمان ما نیست؛ چرا که ممکن است کسی از گفتمان اصیل اسلامی دینی یا حوزه ای بیرون رفته و دچار انحراف شود. امام صدر قدرت برون رفت از گفتمان خودی و ورود به گفتمان های با دیگران را با حفظ اصالت ها و چارچوب ها دارد.

۱۰ درک همزمان قم و نجف و رویش جوانه های اصلاحی در نظام های حوزوی. در سده اخیر، دو حوزه نجف و قم نقش محوری در جهان اسلام و تشیع داشته اند. بنابراین، درک هر دو حوزه از امتیازات است. امام موسی صدر با شاگردی در هر دو حوزه، محضر استاید و علمای بسیاری را درک کرده و با نگاهی نقادانه آسیب های هر دو را شناخته و اندیشه های اصلاح گرایانه برای ارتقاء آن ها ارائه داده است.

۱۱ قدرت مدیریت و رهبری. جمع جهان علم و اندیشه ورزی و جهان سیاست و مدیریت و رهبری اجتماعی و سیاسی که عالمی دیگر است، دشوار است. امام صدر از همان جوانی در کنار ابعاد علمی و فکری و فرهنگی و اندیشه های نو و ناب فلسفی، فقهی و تفسیری، از قدرت رهبری و مدیریت بهره مند بود. آنچه که ایشان در لبنان انجام داد آغازی بود که همچنان ادامه دارد.

۱۲ مرد هجرت های بزرگ. هجرت فصل مهمی در زندگی افراد است. قدرت مهاجرت و انتخاب هجرت نیز از اهمیت برخوردار است. هجرت مقوله ای است که دو معنا دارد؛ هجرت باطنی که عرفا بدان پرداخته اند

و هجرت ظاهری. در قرآن دو هجرت ظاهری مطرح است؛ هجرت برای دفاع و جهاد و هجرت برای فراگیری علم و دانش. امام موسی صدر اهل هجرت‌های بزرگ است. ایشان در قم متولد شد و در آنجا تحصیل کرد. سپس، به نجف رفت و تجارب زیادی اندوخت و مجدداً به قم بازگشت. پس از مدتی به لبنان هجرت کرد؛ لبنان سرزمینی پُر تلاطم و معرکه اندیشه‌ها و آرای جهان اسلام و خاورمیانه است. این هجرت رمز بزرگی این شخصیت متعالی است. هجرت به سرزمینی ناآشنا و رسیدن به جایگاه رفیع، از پدیده‌های شگفت‌انگیز شخصیت ایشان است.

۱۳ مرد سفرهای بزرگ و رایزنی‌های عظیم. در زندگی امام موسی صدر سفرها و رایزنی‌ها و ورود به گفت‌وگوهای حساس علمی و سیاسی و اجتماعی فراوان است.

۱۴ مرد مبارزه. مبارزه با اسرائیل در قلب خاورمیانه و همراهی با فلسطین و آرمان بزرگ آن.

۱۵ مرد گفت‌وگوی ادیان و مذاهب و اندیشه تبلیغی و تعاملی میان دینی و میان مذهبی. امام موسی صدر از مبدعان و مبتکران این حرکت عظیم به شمار می‌آید.

۱۶ پایه‌ریزی مقاومت. آنچه که امروز شاهد آن هستیم ادامه تلاش و نهادسازی و بنیان‌گذاری اوست.

۱۷ احیاء گری جریان شیعی در قلب خاورمیانه. حرکت بزرگ امام صدر در لبنان بر انقلاب اسلامی ایران تأثیر داشته، همان‌طور که از آن اثر پذیرفته است. تحولاتی که امام موسی صدر در لبنان پایه‌ریزی و پس از آن استمرار یافت، در ارتباط با ایران تحولاتی دوسویه است؛ تأثیر و تأثر پذیرا است.

۱۸ نگاه عمرانی و اقتصادی و فعالیت‌های خیرخواهانه. رسیدگی به محرومان، مستمندان و بانگاه علمی از دیگر اقدامات ایشان است.

۱۹ همراهی با امام و انقلاب اسلامی.

۲۰ بهره‌مندی از شبکه‌ای از همراهان.

اگر صبوری، دربادلی، ایستادگی ایشان را و نیز نهراسیدن از سختی‌ها و امواج بلا را، در کنار بیست ویژگی شخصیتی ایشان از بُعد علمی، فرهنگی، فکری، اجتماعی و سیاسی قرار دهیم، درک می‌کنیم که امام موسی صدر شخصیتی است که نیاز امروز نسل جوان در همه عالم اسلام است. عالمان دینی که مجتهد هستند و ریشه در سنت دارند و در مسیر انحراف قرار نمی‌گیرند، اما افق‌های روشن باز می‌کنند. دیدگاه‌های روشنی دارند و با علم و دانش و اخلاق و ادب و حکمت و درایت خویش جامعه را هدایت می‌کنند.

فلسفه سیاسی است... «درآمدی بر اندیشه سیاسی امام صدر» نم اصلی کتاب

ویرایش و نامگذاری از پایگاه تخصصی بازتابی آثار امام موسی صدر

امام صدر را تبیین کردم، اما در سایر فصول هم این مبحث حضور دارد و همه مباحث را به هم پیوند می‌دهد. البته اگر مخاطبان کتاب را از ابتداتابه انتها دقیق مطالعه کنند، متوجه هر دو بحث خواهند شد.

• بحث نظری دولت و اینکه نگاه امام موسی صدر به دولت چیست؟ نیز برای نخستین بار در این کتاب مطرح شده است. این نکته هم مهم است که امام صدر در لبنان چگونه نظام سیاسی را تبیین می‌کند که همه شهروندان فارغ از دین و عقیده در آن نظام مورد توجه قرار گرفته و بتوانند رفاه نسبی داشته باشند؟ البته درباره این نکته در این کتاب فط توانستم بخش‌هایی را ترسیم کنم و تبیین مفصل آن در کتاب دیگرم که در دست نگارش است، صورت می‌گیرد. در آن کتاب من شرح می‌دهم که نظر امام صدر درباره دولت آسمانی چیست؟

• امام صدر به عنوان مثال می‌گوید که دولت نباید سکولار و فرقه‌گرا و مستبد باشد. می‌توان از این نظریه‌ها الهام گرفت و آن را برای استفاده جامعه ایران تبیین کرد. به دلیل همین سنخ از مباحث من قصد داشتم تا اسم کتاب را «فلسفه سیاسی امام موسی صدر» بگذارم، اما به دلایلی از این عنوان منصرف شده و در مشورت با اساتید به عنوان فعلی رسیدم. نام کتاب نشان دهنده آن است که راه پژوهش همچنان باز است و دیگران هم می‌توانند به آن بپردازند. کتاب دیگری که به زودی با تالیف من منتشر می‌شود درباره نظریه تمدنی امام موسی صدر است که می‌تواند مکمل این کتاب باشد و باب گفت‌وگو درباره اندیشه سیاسی امام موسی صدر را باز کند. امیدوارم این کتاب باب گفت‌وگو درباره اندیشه سیاسی امام صدر را باز کند

• نکته مهم در اندیشه و عمل امام موسی صدر این است که او برخلاف بسیاری از روشنفکران و عالمان، وقتی ایده‌ای را طرح می‌کند تلاش دارد تا از راه‌های مشروع آن را تحقق بخشد. کار

دکتر شریف لک زایی دانشیار گروه فلسفه سیاسی پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی گزیده ای از کتاب «درآمدی بر اندیشه سیاسی امام موسی صدر»...

• این کتاب را باید نخستین جلد از مباحث تقریر شده درباره اندیشه سیاسی امام صدر تلقی کرد. به نظرم یک مجلد دیگر درباره فقه سیاسی از نظر امام صدر باید تالیف شود. تم اصلی کتاب «درآمدی بر اندیشه سیاسی امام صدر» فلسفه سیاسی است و دو فصل مهم هم به آزادی و عدالت به عنوان دو مفهوم فربه در فلسفه سیاسی اختصاص پیدا کرده است. این دو مفهوم در اندیشه امام صدر هم فربه و مهم هستند.

• یکی از مباحث کلیدی در این کتاب معرفی امام صدر به عنوان فیلسوفی است که در حکمت متعالیه رشد و نمو پیدا کرده است. البته او فرصت نگارش کتاب نداشت و ما اکنون اثر خالص فلسفی از او نداریم، اما محتوای اندک نوشتارها و مباحث و گفتار امام صدر سرشار از مفاهیم حکمت متعالیه مانند بحث جسمانی الحدوث و روحانی البقا، رابطه نفس و بدن، وحدت در کثرت و کثرت در وحدت و... است. این یک نقطه ثقل مهم است و ما برای نخستین بار در کتاب «درآمدی بر اندیشه امام موسی صدر» ما با امام صدر فیلسوف مواجه می‌شویم. البته این نافی مباحث قرآنی و فقه او نیست و به طور کل حکمت متعالیه همه اینها را در خود جمع دارد.

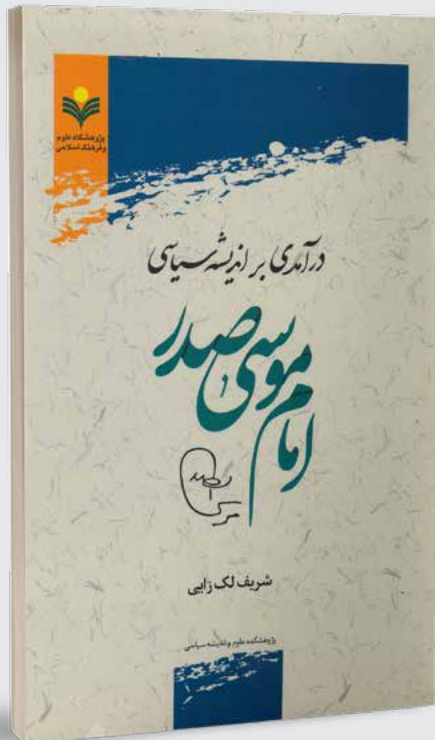
• نکته دیگر بحث آزادی است. به نظر من فضای امام صدر در لبنان چه از حیث نظری و چه در حیطه عملی نمی‌تواند فارغ از این بحث باشد. آشنایی من با امام صدر هم از بحث آزادی اتفاق افتاد. امام صدر می‌گوید که حتی صیانت از آزادی هم جز با آزادی ممکن نیست. من در یک فصل مساله آزادی از دیدگاه

مهم من در این کتاب نشان دادن این نکته است که اندیشه و عمل امام صدر از هم جدا نیست. مبنای این نکته نیز حکمت متعالیه است که در آن توأمان بودن نظر و عمل توصیه و اثبات می شود. این کتاب به هر حال قرائت من از اندیشه سیاسی امام صدر است که امیدوارم دیگران به نقد آن بپردازند و در این نقدها و گفت و گوهاست که ابعاد جدیدی از اندیشه سیاسی امام موسی صدر عیان می شود.

• امام صدر خود بیان کرده بود که من می خواهم پروژه ناتمام سیدجمال الدین اسدآبادی را به اتمام برسانم. یافته های جدید من اشتراک نظر این دو متفکر برجسته را نشان می دهد و برخی تعابیر امام صدر نیز بسیار شبیه تعابیر سیدجمال است. این حرف امام صدر تعارف

نبوده و واقعیت دارد، بنابراین می توان یک طرح پژوهشی را که محتوای این دو تفکر را بررسی و مقایسه کند تعریف کرد. هر دو از بزرگان فرهنگ و اندیشه سیاسی معاصر هستند، اما حق هیچ یک به درستی ادا نشده است. تعبیری از آن دوران هست که سیدجمال را ملاصدرای زمان خود می دانست، چرا که به حکمت عملی توجه داشت. می توان امام موسی صدر را ملاصدرای دوره خود تلقی کرد.

گزیده‌ای از سخنرانی موسی اسوار، عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، در مراسم رونمایی مجموعه گام به گام با امام ۶۰ / اسفندماه / ۱۳۹۶

درباره امام موسی صدر سخن بسیار است، سخن گفته شده، به میان آمده، سخن رفته و سخن خواهد رفت. بنده وارد این مقوله نمی‌شوم و فقط به خود اثر می‌پردازم و درباره روند شکل‌گیری آن، تشکیل هسته آغازین برای ترجمه و ویرایش و مراحل اجرایی و تولید نهایی نکاتی را متذکر می‌شوم. منتها فرصت را مغنم می‌شمارم و دغدغه‌ای علمی را مطرح می‌کنم که سال‌های سال در ذهن و ضمیر من هست و گاهی هم آزاردهنده است.

ما ادعا می‌کنیم زبان فارسی دومین زبان جهان اسلام است که ادعایی است درست، بجا، منطقی و تاریخی. حال اگر سؤال کنیم که نخستین زبان جهان اسلام کدام زبان است، قطعاً همه متفق‌القول‌اند که زبان عربی است. با وجود پیوندهای ریشه‌دار، تاریخی و عمیقی که ما ۱۴۰۰ سال با این زبان داریم، متأسفانه، امروز خروجی این میراث به اندازه خروجی دیگر زبان‌های زنده دنیا در ایران نیست. درباره زبان کلاسیک صحبت نمی‌کنم. در مورد زبان معاصر صحبت می‌کنم. با مقایسه‌ای بین فرآورده‌های فکری، ادبی و فلسفی که ترجمه‌ای است از زبان‌های فرنگی انگلیسی، فرانسه، اسپانیایی، آلمانی و بعضاً روسی و آثاری که از فرهنگ و زبان عربی معاصر به فارسی ترجمه شده، خواهیم دید که هم آثار در مقایسه با آن هانداک است و هم تعداد مترجمان توانا و قابل و مورد اعتماد کم‌شمار است.

به جرئت می‌توان گفت که تعداد مترجمان قابل به معنی دقیق و فنی کلمه از زبان عربی به زبان فارسی به تعداد انگشتان دو دست نمی‌رسد. تأکید می‌کنم که مقوله من زبان عربی معاصر است. حال با توجه به این محدودیت، با توجه به این چالش پردازش چنین اثر سترگی در دوازده جلد به زبان فارسی

امری است بسیار دشوار. مع الوصف، به همت مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر و همکارانی که در این سال‌ها یار و یاور این مؤسسه بودند و جست‌وجوها و تلاش‌هایی که شد، چه در تهران و چه در شهرهای دیگر، مؤسسه توانست مجموعه‌ای را فراهم کند و این مجموعه کار ترجمه و ویرایش این اثر سترگ را به نحو مطلوب تولید کند، و اما این مجموعه به تنهایی خودش دانش‌نامه است.

بعد از انقلاب مؤسساتی که دایره‌المعارف تولید می‌کنند، متعدّدند و تجربه‌های خوبی کسب کردیم که تصور نمی‌رفت. پیش از انقلاب فقط دو دانش‌نامه داشتیم: دایره‌المعارف فارسی مصاحب و دانش‌نامه ایران و اسلام. ولی الان این تجربه در این چهل سال گذشته غنی شده است و حاصلش را هم دیده‌ایم اکنون دانش‌نامه جهان اسلام و دایره‌المعارف تشیع و دایره‌المعارف بزرگ اسلامی و دایره‌المعارف‌های دیگر در تهران، قم، مشهد، اصفهان و جاهای دیگر در دسترس است. اما دانش‌نامه به مفهوم علمی سبک و سیاق خاصی دارد، شکل و شمایل خاصی دارد، مقالاتش ابعاد خاصی دارد، ضرورت‌ها، اقتضائات و ایجاب‌های خاصی دارد، اما «دانش‌نامه گام به گام با امام» تفاوت دارد با تعریفی که ما از دانش‌نامه به مفهوم علمی داریم. گام به گام با امام شامل مقوله‌های متعددی است: نامه، مصاحبه، گفتار سیاسی، گفتار عقیدتی، مقاله اندیشه‌بنیان، رهنمود تشکیلاتی و شقوق مختلف فعالیت‌های امام موسی صدر که در سخنان و گفتارهای ایشان جلوه‌گر شده است.

هر کدام از این‌ها زبان خاص خودش را دارد؛ مفردات و دایره لغوی و واژگانی خودش را دارد؛ نثر خودش را اقتضا می‌کند؛ مفاهیم فکری، فقهی، فلسفی و سیاسی در هر یک از این‌ها متجلی است و باید همه این‌ها رعایت بشود؛ در نتیجه، بایسته‌ها، ضرورت‌ها و

اهمیت ترجمه و ویژگی‌های زبانی گام به گام با امام

ویرایش: نامه رونمایی از پایگاه تخصصی بازتابی آثار امام موسی صدر

الزامات دبگیری اقتضای کند.

نخستین چیزی که در این مجموعه لازم بود فراهم شود، یک دست کردن برابری‌های فارسی برای اصطلاحات سیاسی، اقتصادی، علمی، دینی، فقهی، عقیدتی و غیر این‌هاست. دوم، یک دست کردن نام‌ها و اعلام است. به جرئت می‌توان گفت که این ترجمه فارسی حتی از اصل عربی هم یک دست‌تر است. مورد سوم یک دست کردن ادبیات و نشر هر مقوله بنا به اقتضائات آن و نزدیک کردن آن به دایره لغوی مخاطبان و فهم و درک و دریافت مخاطبان، رعایت تفاوت‌های سبکی در موضوعات گوناگون سیاست، فقه، فلسفه، علم و الی آخر، رعایت عمق و غنای فکری موضوعات اندیشه‌بنیان است.

امام موسی صدر در بسیاری از مطالب این مجموعه بحث فلسفی، عقیدتی، ماهوی دارند و پیدا کردن مترجمی که تسلط بر مفاهیم فلسفی داشته باشد، سیاق را خوب درک کند و این سیاق را به خوبی به فارسی بیان کند، واقعاً دشوار بود. ولی بحمدالله این مجموعه توانست بر این کار دشوار فائق آید و به مراد خود برسد. و در آخر، رعایت بیان مناسب برای مخاطب معاصر به‌ویژه نسل‌های جوان به منظور آشنا کردن آنان با ادیشه امام موسی صدر یکی از هدف‌های مهم ترجمه این مجموعه بوده است.

و اما چالش‌ها و دشواری‌های ترجمه متون عربی چیست. یکی از مهم‌ترین کمبودهایی که ما در نظام علمی کشورمان و در بحث ترجمه داریم، کمبود واژه‌نامه‌ها و فرهنگ‌نامه‌های تخصصی دو زبان عربی-فارسی در رشته‌های گوناگون علمی و سیاسی است. ما چهار یا پنج فرهنگ لغت نیم‌بند از عربی به فارسی داریم که برخی هم پراغط هستند.

در سال‌های اخیر انتشارات فرهنگ معاصر یکی دو کتاب ترجمه کرد، و لاغیر. ما در زمینه اقتصاد، علوم اداری، جغرافی، زمین‌شناسی، مسائل نظامی از عربی به فارسی فرهنگ‌نامه نداریم. اگر هم باشد بسیار

ابتدایی است و اصلاً پاسخ‌گوی نیازهای روز نیست. این مجموعه دوازده جلدی سرشار از این اصطلاحات است. یافتن معادل‌های فارسی برای این اصطلاحات که معادل علمی و مورد قبول جامعه علمی کشور، نهادهای علمی، فرهنگستان‌ها و دانشگاه‌ها باشد، کاری است بسیار دشوار و هست و خواهد بود.

دو، کمبود تعامل نهادهای علمی و ادبی کشور با زبان معاصر عربی است. نهادهای علمی کشور در نظام آموزش عالی مادر فارغ‌التحصیل ساختن مترجمان قابل، مسلط و توانمند به زبان معاصر کوتاهی کرده‌اند. قصور بسیار چشم‌گیر است. ما متون کلاسیک را می‌توانیم ترجمه کنیم؛ زیرا منابع قدیم وجود دارد. فرهنگ‌نامه‌های قدیم وجود دارد. اما در زمینه زبان معاصر اغلب حتی استادان در ترجمه این متون درمی‌مانند و اغلب وجهه همت آن‌ها ترجمه متون قدیم است که آن هم با توجه به کثرت منابع، کار مکانیکی است و خلاقانه نیست. می‌توانم مثال بزنم که چند جایزه کتاب سال به کتاب‌های مترجم ادبی از زبان‌های فرنگی اختصاص داده شده، اما چند جایزه کتاب سال به ترجمه ادبی از زبان عربی به فارسی اختصاص داده شده است؟ مطلقاً هیچ. این از قصور دانشگاه‌ها و آموزش عالی ما سرچشمه می‌گیرد. حالا تصور کنید اگر ما بخواهیم این زبان معاصر مسیره‌الإمام السید موسی الصدر را به فارسی ترجمه بکنیم با چه دشواری‌ها و چالش‌هایی روبه‌رو هستیم.

سوم، یکی از چالش‌ها ناآگاهی از زبان شکسته عربی و گنجینه ذخایر ادبی آن اعم از تعبیر و اصطلاحات و امثال و حکم است.

بسیاری از گفتارهای امام موسی صدر حاوی تعبیرات محلی در گفت‌وگوهای خود ایشان و گفت‌وگوهای دیگران با ایشان است. گاهی حالت تعلیق پیش می‌آید و در پایان جمله یک ضرب‌المثل‌ها می‌شود و جمله تمام می‌شود. ولی هر دو طرف گوینده و شنونده با هم ارتباط دارند و مفهوم را درک می‌کنند. این حالت را در زبان فارسی چگونه باید بیان بکنید؟ به‌خصوص برای مترجمان جوان.

و آخرین چالش نوع آشنایی با ژورنالیسم سیاسی در زبان عربی است. مقصودم از ژورنالیسم سیاسی فقط خبرنگاریست. الان در خبرگزاری صدا و سیما نیز مترجمانی هستند که خبر را ترجمه کنند و به فارسی بیان کنند و در رادیو و تلویزیون نیز خوانده می شود. ولی تحلیل سیاسی را ترجمه کردن و زبان درست برای آن بیان و اتخاذ کردن بسیار دشوار است. پاورقی هایی از محمد حسنین هیکل قبل یا بعد از انقلاب چاپ می شد. ولی یک یا دو نفر بیشتر نبودند که مترجمانی قابل بودند. مرحوم عبدالمحمد آیتی را مثال می زنم. او به سراغ ترجمه آثار توفیق الحکیم رفت و از نویسندگان متأخر، داستان های خانم کولت الخوری را ترجمه کرد. مرحوم آیتی خودکوش و خودساخته بود. خروجی نظام آموزشی نبود. اگر کسی در ترجمه پیش رفته و به مرحله فراتر رسیده، این امر نتیجه جست و جوی و استعداد و توان خودش بوده است و این ها نادر هست. به هر حال، برای این کار الزاماتی بود از جمله جست و جو و یافتن مترجمان ذی صلاح، شناسایی ویراستاران قابل و توانا، بازبینی و نظارت محتوایی بر ترجمه ها. سرکار خانم حورا صدر خودشان بازبین نهایی کل این مجموعه بودند.

و در آخر، برطرف کردن کاستی های متن به زبان اصلی، چون بخشی از این مجموعه مکتوب کردن گفتارهایی است که از طریق نوار پیاده می شد. جاهایی افتادگی هایی داشت که در متن اصلی هم با سه

نقطه نشان داده می شد و گسست در بافت مطلب ایجاد می کرد. رفع این اشکال مستلزم تلاشی مضاعف و تماس با لبنان و کسانی بود که دست اندرکار این برنامه بودند یا باید دوباره نوارها شنیده می شد یا حدس و گمان قریب به یقین به لحاظ علمی. در واقع، یک نوع تصحیح متون به مفهوم کلاسیک آن صورت می گرفت. این کاستی ها و خطاهای موجود در متن عربی را هم در ایران تا حد ممکن برطرف کردیم.

و اما چند امر ناگزیر هم هست که باید آن را یاد کنم. یکی تفاوت زبان و ادبیات مترجمان است. البته، سعی شده که تا حد امکان ترجمه ها تقریب شود. ولی مانمی توانیم نثر ادبی را به نثر ژورنالیستی نزدیک کنیم یا نثر اقتصادی را به نثر متن فقهی. این ها هر کدام اقتضائات و الزامات خود را دارد. ولی تا حد امکان سعی کردیم این قرابت بیان وجود داشته باشد.

دومی گوناگونی شکل و قالب مطالب عرضه شده و تفاوت آن با نظم و نسق مقاله ای دانش نامه ای و کاربرد برخی مفردات خاص و محلی است. یعنی ما ناچار بودیم برخی اصطلاحات محلی را به همان صورت وضع کنیم؛ چون اگر به فارسی برمی گشت، بخش مهمی از سایه روشن های معنایش را از دست می داد.

من سال های سال با این گروه کار کردم. واقعا شاهد زحماتشان بودم؛ به خصوص ویراستاران و خوش بختانه از نسل جوان بودند و تربیت شدند. ان شاء الله ثمره تلاش های آتی شان به بار بنشیند و کارهای دیگری از آن ها ببینیم. یاد این آیه از سوره کهف افتادم که امام موسی صدر در مناسبتی که می خواست از جمعیت البر و الاحسان لبنان یاد کند، که ترجمه شده است به جمعیت احسان و نیکوکاری در فارسی، به این آیه استناد کردند و گفتند: «**إِنَّهُمْ فَتِيَّةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَرَدَّنَاهُمْ حُدًى**»

مجموعه گام به گام با امام صدر
گزارش خبری با موضوع نشر

رهبرانه رونمایی از یک تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر

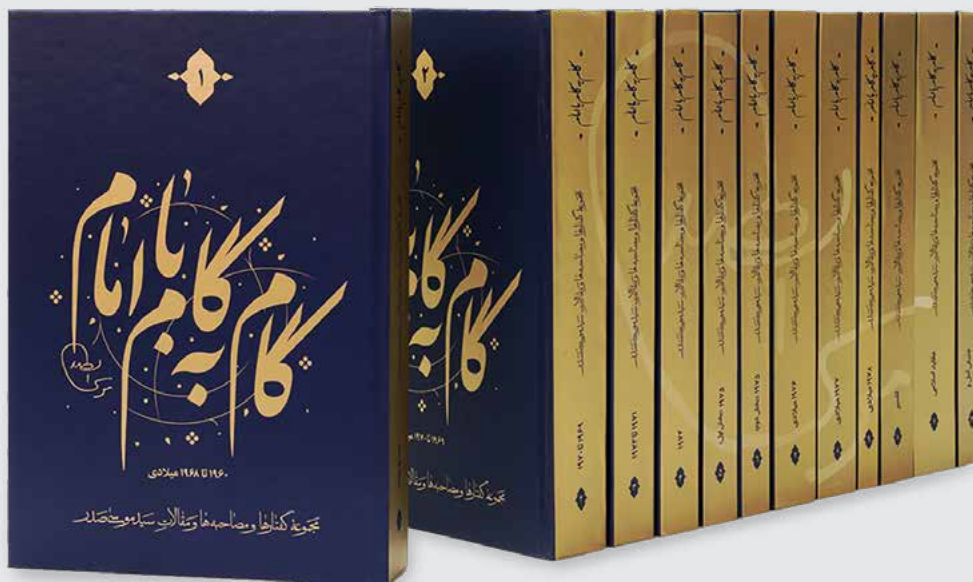
گزارش خبری مسئول انتشارات مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر سرکار خانم طیبہ ولہ بغدادی درباره مجموعه کتاب «گام بہ گام

بیا امام موسیٰ (صدر)

مجموعه گام به گام با امام مجموعه گفتارها و مصاحبه‌ها و مقالات سید موسی صدر است که در ۱۲ مجلد تنظیم شده است. نُه جلد نخست از دو بخش تشکیل شده است: بخش نخست هر مجلد، روزنگار فعالیت‌های امام به ترتیب تاریخی است و بخش دوم آن، گفتارها و مصاحبه‌ها و مقالات متعلق به وقایع مذکور در بخشی نخست است. جلد دهم گزیدهٔ سوره‌ها و آیاتی از قرآن کریم است که امام بنا به مناسبت و موضوع روز، انتخاب و تفسیر کرده است. جلد یازدهم مباحث اعتقادی و سیرهٔ معصومان و جلد دوازدهم مباحث دربارهٔ جنبش امل و

زمینه‌های ظهور و ابعاد آن و نیز درس‌گفتارها و مباحث سیاسی و اقتصادی امام در کلاس‌های اعضای ارشد جنبش امل است.

سال ۱۳۹۶ خورشیدی پایان انتظار علاقه‌مندان به‌اندیشه‌و عمل امام موسی صدر بود. چه در زمستان این سال، مجموعه‌گام به گام با امام رونمایی شد. این مجموعه ترجمه‌ مجموعه‌ دوازده جلدی مسیره الإمام السید موسی الصدر است که به کوشش آقای یعقوب‌ ظاهر گردآوری و به همت جنبش امل منتشر شده است. بعد از قریب به نه سال تلاش، در سال ۲۰۰۰ میلادی نوبت نخست این مجموعه به چاپ رسید. در فاصله ۱۴ ساله میان چاپ اول تا چاپ دوم، گردآورنده به مقالات جدیدی از امام موسی صدر دست یافت که آن مقالات در مجلدی به نام مستدرک به چاپ نخست اضافه شد. در سال ۲۰۱۴ میلادی چاپ دوم مسیره الامام به علاقه‌مندان عرب‌زبان عرضه شد. در این باب مقالات

جدید مندرج در مستدرک چاپ نخست، در جایگاه زمان رویدادشان در مجلد خود قرار گرفت. از هنگامی که چاپ اول مجموعه عربی به بازار نشر عرضه شد، مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر در ایران، در صدد ترجمه آن برآمد. مقدمات کار از سال ۱۳۸۶ خورشیدی آغاز شد و ترجمه این مجموعه یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های مؤسسه بود.

بنابر اهمیت کار و برای ضبط یکسان اصطلاحات و واژه‌های خاص و اسامی اماکن و اشخاص، پس از مشورت با صاحب‌نظران، تهیه شیوه‌نامه‌ای در دستور کار قرار گرفت. علاوه بر ترجمه و ویرایش، تدوین این شیوه‌نامه نیز با اشراف استاد موسی اسوار صورت گرفت. استاد اسوار از اعضای پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی و مترجم آثاری از محمود درویش، نزار قبانی و جبران خلیل جبران است. زبان‌دانی و تسلط به زبان و ادبیات عرب و نگاه دقیق استاد اسوار در بسیاری از گره‌ها، راهگشا بود.

پس از آن بود که با چند مترجم، کار ترجمه مجموعه آغاز شد. مهدی فرخیان، مهدی موسوی نژاد، مهدی سرحدی، مجید مرادی، علیرضا محمودی، علی حجة‌ی کرمانی، سید محمد مهدی خلیفه سلطانی و احمد ناظم مهم‌ترین مترجمان تیم ترجمه بودند. خانم حورا صدر نیز هم‌زمان با زبینی و تطبیق متن فارسی و عربی همه مجلدات را بر عهده گرفتند.

ویرایش متن در دو مرحله صورت گرفت. در مرحله اول الهام اشجع و پژمان واسعی ویرایش فنی؛ و در مرحله بعدی ویرایش نهایی را مهدی موسوی نژاد و مهدی فرخیان به عهده داشتند. نرگس عباسپور و زهره فرزانه از ابتدا با حروفچینی ترجمه‌ها و اعمال اصلاحات ویرایشی همراه مؤسسه بودند. از نیمه سال ۱۳۹۵ خورشیدی مجلدات برای نمونه‌خوانی آماده شد. زهره فرزانه، نوشین معین و نسرین قدرتی نمونه‌خوانان این دوازده جلد بودند که تمام سعی خود را کردند تا این اثر با کمترین اشکال منتشر شود.

پس از این مرحله بود که سهیلا کهنورد و الهام عمیدی فر، متن را در ۱۲ جلد در قطع وزیری صفحه‌آرایی کردند و هم‌زمان مهرداد موسوی طراحی جلد، عنوان و صفحات اول مجموعه را آماده کرد. بخش طراحی هنری اثر را گروه خانه طراحی آچار با مدیریت هنری مهدی جوادی نسب به عهده داشت.

پس از طی این مراحل، مجموعه گام به گام با امام که در ۱۲ جلد آماده چاپ شده بود، به ناظر فنی چاپ، سید محمد فروغی سپرده شد و ایشان و گروه‌شان، با دقت تمام این مجموعه را برای رونمایی در ششم اسفند ۱۳۹۶ خورشیدی آماده کردند. مراسم رونمایی در این روز و در کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران برگزار شد. با چاپ این مجموعه، مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر در جامعه ایران، وارد حوزه پژوهش در اندیشه و عمل امام موسی صدر شده است. با چاپ مجموعه گام به گام با امام گنجینه ارزشمندی در حوزه‌های مختلف صدرپژوهی از جمله دین‌شناسی، اندیشه سیاسی، تاریخ شیعیان، تاریخ لبنان، تاریخ خاورمیانه، اعراب و اسرائیل، مسئله فلسطین، جغرافیای سیاسی خاورمیانه، تمدن اسلامی و... در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

شخصیتی فراتر از مرزها امام موسی صدر

ویژه نامه رونمایی از «اینگاه تخصصی بانمائی آقا امام موسی صدر»

گزیده‌ای از سخنرانی آیت الله احمد مبلغی، عضو مجلس خبرگان رهبری در مراسم رونمایی مجموعه گام به گام با امام... ۰۶ / اسفند ماه / ۱۳۹۶

گام به گام با امام؛ مجموعه گفتارها و مصاحبه‌ها و مقالات سید موسی صدر ما را لحظه به لحظه با شخصیتی بزرگ و تاریخ‌ساز همراه می‌سازد. مطالعه این دائرة المعارف روح و نشاط و شادابی را در انسان ایجاد می‌کند و برخلاف موارد بسیار که مطالعه اثر منتج نتیجه نیست، مطالعه این مجموعه انسان را با زوایا و نگاه عمیق و افق و وجود گسترده صاحب اثر آشنا می‌کند؛ وجودی که بسیار دلسوز، ناصح، فهیم، دقیق، فاضل، جهان‌شناس، تاریخ‌شناس و آینده‌شناس است. شخصیت امام موسی صدر را می‌توان از زوایای مختلف و براساس سه شاخصه مهم مطالعه کرد:

۱. خدا: در نگاه امام موسی صدر، خداوند فقط تکلیف نیست، بلکه خدای عشق و زیبایی و محبت است، خدای همه ادیان، خدای زندگی، خدای نزدیک به انسان، خدای حاضر در جامعه، خدای مبدأ محبت‌ها و رحمت‌ها، خدایی که فکر و یاد و نگاه و همراهی با او، بیشترین و اساسی‌ترین تأثیر را بر جامعه دارد. برای ارزیابی فرد، زاویه دید و نوع نگاه او به خدا و میزان تلاش او برای خدا و نقش او در حضور بخشی به خدا در جامعه را ارزیابی می‌کنیم، از این‌روست که درمی‌یابیم که زاویه نگاه و حرکت امام موسی صدر برای خدا است. او کسی نیست که خدا را از زندگی جدا کند، بلکه زندگی را برای خدا و براساس خدا شکل می‌دهد.

۲. دین: در نگاه امام موسی صدر دین عامل تفرقه نیست، بلکه عامل ارتباط است. دین نه تنها سبب جداسازی مذاهب

در سطح شعار که در زندگی و فضای لبنان و منطقه و ایران عینیت بخشید. همچنین که به موضوع تقرب و وحدت اسلامی و آثار آن بر هویت و رابطه دقیق و اجتماعی هویت‌ها تاکید می‌کند که این امر نادری است.

۳. ناس یا با مردم بودن: جایگاه ناس در قرآن و در دین بسیار پررنگ و محوری است؛ گاهی این جایگاه آنچنان قوی و نیرومند مطرح شده که خدا و ناس کنار هم قرار گرفته‌اند. سیره و گفتار امام موسی صدر نه فقط در حد ادعا که همه وجود او، در عین اینکه شیعه و مسلمان و متدین است، برای ناس است. به گفته کسانی که امام موسی صدر را می‌شناسند و او را همراهی می‌کردند، حرکت ایشان برای ناس از شخصیت گسترده فرامرزی، در عین بودن در مرزها و شخصیت نظریه پرداز او نشأت می‌گیرد. حرکت او برای همگرایی ناس فراتر از ادیان است و امری است که به مثابه سنت باقی مانده است.

و ادیان نیست، بلکه در خدمت همگرایی، سبب و جایگاه تولید و بازتولید همکاری و با هم بودن و در کنار هم بودن است و بیشترین دستاورد امام برای ایجاد همگرایی از این خاستگاه است. این در حالی است که امروزه در جهان اسلام شاهد آنیم که بسیاری معتقدند مهم‌ترین عامل تفرقه دین است، اما دین به قرائت آن‌ها. در نگاه ایشان بسیاری از عناصر فروخته دین و کم‌رنگ شده وضعیت انگاشته شده، رنگ یافته است که از جمله آن مدارای با خلق است؛ اصلی اساسی و مورد تأکید جدی و صریح دین، که ما آن را کنار گذاشته یا به صفتی اخلاقی فردی ضعیف و کم مایه بی جان و بی تأثیر تبدیل کرده ایم. در نگاه امام موسی صدر مدارا محوری‌ترین و اساسی‌ترین صفت برجسته ارتباط با خلق است. او توانست به شیوه مدارا، با همه اطیاف و گروه‌ها و مذاهب و ادیان ارتباطی عمیق و در سطحی گسترده برقرار کند. این مجموعه یا موسوعه شاهد این رفتارهاست. دین در نگاه امام موسی صدر مزاحم خدا نیست، دینی که امام موسی صدر معرفی می‌کند، وصف قرآنی «یدخلون فی دین الله افواجا» است. دینی که نقش آن هویت بخشی به شیعه و برجسته سازی این هویت است و نیز بردن این هویت در درون هویتی اساسی به نام امت و مستقر کردن آن در هویتی بزرگ‌تر به نام هویت اسلامی است. امام موسی صدر این عقیده را نه

امام موسی صدر چه کرد؟

ویژه نامه رونمایی از پایگاه تخصصی بازماندگی آثار امام موسی صدر

| ۳۰ |

گزیده‌ای از سخنرانی، سید عباس صالحی،
وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در مراسم رونمایی
مجموعه گام به گام با امام ۶۰هـ / اسفند ماه / ۱۳۹۶

پاسخ به این سؤال که امام موسی صدر چه کرد، حائز اهمیت است؛ با این نگاه که فردی به لبنان رفت و در فرصتی کوتاه چنان گستره وجودی را از خود نشان داد که بی‌ماند یا حداقل کم نظیر است. او در کمتر از دو دهه در جایگاهی قرار گرفت که شاید در جهان اسلام از لحاظ پاره‌ای از ویژگی‌ها کم‌نظیر است.

گرچه اجداد امام موسی صدر در لبنان زیسته‌اند، اما ایشان تنها چند سفر کوتاه به لبنان رفته بود. او در سال ۱۹۵۹ میلادی وارد لبنان شد و در مدت زمان کوتاهی، در محیطی ناآشنا به جایگاهی مرجع تبدیل شد. تا جایی که در مراسم تاجگذاری پاپ وقت ایشان تنها روحانی مسلمان حاضر در آن مراسم بود و فقط چهار سال از زمان حضورش در لبنان می‌گذشت. امام موسی صدر به مثابه پدیده‌ای اجتماعی است زیرا که در مدت زمانی کوتاه از زمان حضورش در لبنان توانست چنان جاذبه‌ای را ایجاد کند که فضای لبنان را تحت تأثیر قرار دهد و این موضوع

پرسش قابل توجه پدیده‌های انسانی و اجتماعی است. مرحوم شیخ مرتضی آل یاسین، در بدو ورود امام صدر به لبنان در نامه‌ای به سید جعفر شرف الدین، فرزند علامه سید عبد الحسین شرف الدین، نوشت: «من اطمینان دارم این نوری که در آسمان صور ساطع شده در مرزهای صور محدود نمی‌ماند، بی‌شک این نور از شهر صور درمی‌گذرد و همه عالم اسلام را در بر می‌گیرد.» این پیش‌بینی محقق شد، و فردی که تنها به صور آمده بود، اینک میلیون‌ها انسان را، هم در زمان خود و هم پس از آن با خود به همراه دارد. این موضوع پرسش مهم انسانی، اجتماعی، تربیتی و سیاسی است که چگونه فردی به محیطی جدید و ناآشنا قدم می‌گذارد، که در آن محیط نزیسته و فرصت ارتباط رود رو با آن را نداشته است، ولی در کمتر از چند سال به مرجع اجتماعی تبدیل می‌شود و به جایگاهی دست می‌یابد که هم در داخل و هم در خارج از لبنان و هم در جهان اسلام پایگاه اصلی بسیاری از حوزه‌هاست.

«مجموعه گام به گام با امام» می‌تواند به این سوال پاسخ دهد، که البته هنوز راه درازی است.

بہ سید جعفر شرف الدین
نامہ آیت اللہ شیخ مرتضیٰ آل یاسین

رهبر نامه رونمایی از پایگاه تخصصی بازماندگی آثار امام موسی صدر

سرور ارجمند و استاد گرانمایه، حضرت سید جعفر شرف الدین
السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

به تازگی باخبر شدم که جناب سیدِ سند و موردِ اعتماد و ثقه، علامهٔ جلیل القدر حجة الإسلام سید موسی صدر رَحِمَهُ اللهُ دعوتِ مصرّانهٔ شما مبنی بر هجرت به شهرِ صور را اجابت و به سوی آن دیارِ عزیزمت کرده و به مبارکی و میمنت، به آن دیار گام نهاده است تا خلأٔ بزرگی را پر کند که در این ایام اندوه بار پدید آمده است.

از علم و عمل و بینش و خرد این مرد کم نظیر و شایسته، چنین برمی آید که خداوند این شخصیت مثال زدنی را از تمامی عوامل و ابزار خیر بهره‌مند گردانده و ایشان را برای خدمت‌رسانی به همگان، به تمامی نیروها و زمینه‌های لازم مجهز کرده است.

مبارک باد بر صورت و بر اهل آن، این هدیه گرانبها که خداوند بر آنان ارزانی داشته است. تردیدی ندارم که درخشش این پرتو تابناک در آسمان صورت به مرزهای این منطقه محدود نخواهد شد، چنان که نور مشعل هدایت حد و مرز نمی شناسد و همه مرزها را درمی نوردد تا سراسر جهان اسلام را فرا گیرد، که چنین امری، به لطف و عنایت حق تعالی، دور از دسترس نخواهد بود.

در پایان، امید آن دارم که درود و تحیت و دعای خیر مرا به محضر آن جناب ابلاغ فرمایید. آرزو دارم که ایشان در کنار خانوادهٔ ارجمند و بزرگوار خود، در آن دیار امن اقامت، نیکو داشته باشند.

سلام همه ما و درود و رحمت و برکات خداوند بر او و بر تمامی آنان باد. سلام مرا به بانوی ارجمند، امّ باقر، برسانید و فرزندان عزیز ایشان را ببوسید. خداوند آنان را به دیدهٔ بینیای خود حفظ فرماید و در پناه پیامبر امین و خاندان طاهرش، صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین، مصون بدارد.

والسلام عليكم ورحمه الله وبركاته.

• مرتضی آل یاسین

بردل‌ها حاکم شویم به شیوه‌ای سخن بگوییم که

ویژه‌نامه رهنمایی از پایگاه تخصصی بازتابی آثار امام موسی صدر

| ۳۲ |

گزیده‌ای از سخنرانی دکتر علی اکبر صالحی
رئیس سازمان انرژی اتمی ایران در مراسم رونمایی
مجموعه گام به گام با امام ۶۰هـ / اسفند ماه ۱۳۹۶

قدرتمندترین، عالم‌ترین و افتخارآفرین‌ترین قوم و طایفه لبنان هستند

در سوره فتح آیه ۲۸ می‌خوانیم: «أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ»
ما اشداء علی الکفار را خوب عمل کردیم و اما آیا رحماء بینهم را
عمل کردیم؟ در همین وضعیت امام موسی صدر هم اشداء علی
الکفار بود و مقاومت را در مقابل اسرائیل ایجاد کرد و هم رحماء
بینهم بود. اما ما چه کردیم؟

امیدوارم موسوعه گام به گام با امام به منشور انقلاب اسلامی
تبدیل شود و زیرساختی برای حکمرانی ما باشد. از این موسوعه
بیاموزیم که چگونه حکمرانی اسلامی را چه در داخل و چه
جهانی با شیوه‌های درست ابلاغ کنیم؛ با شیوه‌هایی که بتوانیم
بردل‌ها حاکم شویم.

وقتی امام موسی صدر به لبنان رفت از طرفی، شیعیان در
محروم‌ترین و پایین‌ترین طبقه جامعه قرار داشتند، تا آنجا که
شغل‌های پست و ناپسند بر عهده شیعیان بود و آنان از بیان
مذهبشان شرم داشتند. از طرف دیگر، جنوب لبنان که محل
استقرار شیعیان بود در معرض حمله‌های اسرائیل و مسائل و
اختلافات سیاسی فلسطینیان قرار داشت. سؤالی که در اینجا
 مطرح است این است که امام موسی صدر در این وضعیت
چگونه عمل کرد؟

نقطه آغاز امام موسی صدر این سخن رسول خدا ﷺ است:
«أَمَّا يُعِشْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ». اگر بستر مکارم اخلاق،
همگرایی و همدلی و هم‌زبانی آماده شود، انسان متخلق فطرتاً
خدا جو خواهد شد.

ایشان به کلیساها دعوت می‌شد و موعظه می‌کرد و مسیحیان
امام را کمتر از مسمان‌ها قبول نداشتند و در دل‌ها نفوذ کرده
بود. امام موسی صدر به کشوری رفت که طوایف گوناگونی
از جمله درزی، شیعی، سنی، مارونی، آرتودکس و ارمنی در آن
زندگی می‌کردند و هر کدام از این طوایف شیخ خود را داشتند.
اما ایشان به گونه‌ای عمل کرد که شیخ الشیوخ طوایف
شد، و تمام رؤسای طوایف در مقابل او تسلیم بودند و احترام
می‌گذاشتند.

امام موسی صدر شیعیان را، که عقب افتاده‌ترین و بیچاره‌ترین
طایفه بودند، به طایفه‌ای تبدیل کرد که امروز عزیزترین،

امام موسی صدر شخصیتی تاریخ ساز

ویژه نامه رونمایی از پایگاه تخصصی بانمائی آثار امام موسی صدر

دینداری و اسلام وجود دارد، اگر معتقدیم که اسلام باید توسعه یافته و فراگیر شود، باید در رفتار ما معنا شود. به گونه ای که در مواجهه با دیگری رحمت و اسعه ای داشته باشیم و همه انسان ها را دوست بداریم و برای نجات انسان تلاش کنیم. و نجات انسان ها جز با فهم صحیح، علم و دانش و تلاش فرد برای پیشبرد اهداف محقق نمی شود.

امیدوارم که مجموعه گام به گام با امام مقدمه ای آغازین برای فهم عموم از نحوه ارتباطات و تعاملات با یکدیگر باشد. امام علی (علیه السلام) می فرمایند:

«فَأَحْبَبُ لِعَيْنِكَ مَا أَحْبَبَ لِنَفْسِكَ وَ أَكْرَهُ لَهُ مَا تَكْرَهُ لَهَا»

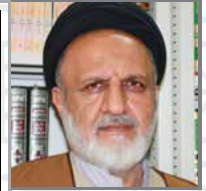
این همان ندایی است که در رفتار و کردار امام موسی صدر شاهد آنیم و ایشان در جایگاه پدر و امامت و زعامت جامعه، توانستند نقشی را ایفا کنند که امروز آثارش همچنان بر جوامع اسلامی مترتب است.

گزیده ای از سخنرانی دکتر اشرف بروجردی،
رئیس کتابخانه ملی ایران، در مراسم رونمایی
مجموعه گام به گام با امام ۰۶ / اسفند ماه / ۱۳۹۶

برخی شخصیت ها تاریخ سازند؛ تاریخ ساز به معنای ماندگاری در تاریخ و منشأ اثر بودن برای حرکتی جمعی. امام صدر در جایگاه شخصیتی تاریخ ساز همواره مورد توجه و اقبال اندیشمندان بوده است. در سال ۱۳۹۴ توفیق یافتم درباره موضوع فقرزادی و اقدامات امام صدر تحقیق کنم و در نشست درمؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر مطالبی را ارائه دهم. در این بحث به اقدام امام برای تأسیس «حرکه المحرومین» یا جنبش محرومان برای نجات امت مسلمان به ویژه شیعیان اشاره کردم. اقدامی که آثار و تبعات آن همچنان در جامعه لبنان و دیگر جوامع اسلامی مشهود است. نگاه امام صدر به دین و دینداری بر مبنای رهایی مسلمانان از محرومیت است. او پایه و اساس این محرومیت را محرومیت فکر و اندیشه و باورهای اعتقادی می داند. در اندیشه او محور انسان است. بر همین اساس تلاش کرد که مردم لبنان از لحاظ فکری، اقتصادی، اجتماعی و اسلامی به حدی از رشد و شکوفایی دست یابند که کسی متعرض آن ها نشود. امام موسی صدر در رفتار و گفتار خویش با خوانش اسلام رحمانی چهره ای را به جامعه بشری عرضه کرد که زمینه ساز و بستر رشد و شکوفایی دین اسلام باشد. امروزی و اندی سال از غیبت امام صدر می گذرد، اما مردم لبنان همچنان عاشقانه در پی تحقق اهداف ایشان هستند.

در کشور فرقه ای و طایفه ای لبنان، مردم همواره از امام موسی صدر به نیکی یاد می کنند، او می تواند و می توانست امام همه جامعه باشد؛ امام به معنای پیشرو و نجات دهنده. زیرا امام کسی است که انسان را تا سر منزل مقصود می رساند. اگر امروز دغدغه

بازنمایی آثار امام موسی صدر پایگاه تخصصی مصاحبه با مدیر پروژه

ویرانه نامه روزنمایی از پایگاه تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر

سید تقی واردی، عضو هیأت علمی و استادیار پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی و مدیر گروه پژوهشی «سازماندهی اطلاعات و مدارک» پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی مدیر پروژه پایگاه تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر.

ضمن معرفی خود، لطفاً بفرمایید در پایگاه تخصصی امام موسی صدر چه مسئولیتی برعهده دارید؟

این جانب سید تقی واردی، عضو هیأت علمی و استادیار پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی و مدیر گروه پژوهشی «سازماندهی اطلاعات و مدارک» پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی هستم و در پروژه «پایگاه تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر» مدیریت محتوایی آن را برعهده دارم.

این پایگاه چیست و چه کار مهمی در آن انجام گرفته است؟

این پایگاه حاوی بازنمایی آثار امام موسی صدر است و فلسفه وجودی اش، درخواست موسسه فرهنگی و تحقیقاتی امام موسی صدر از پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی در سال ۱۳۹۵، برای مدیریت محتوایی مجموعه «گام به گام با امام موسی صدر» بود.

این مجموعه، ترجمه مجموعه ۱۲ جلدی «مسیرة الإمام السید موسی الصدر» است، که حاوی سرگذشتنامه، اخبار، رویدادها، دیدارها، سفرها، موضع گیریها، دیدگاهها و اندیشه های امام موسی صدر است، که به زبان عربی منتشر شده است. خوشبختانه این مجموعه به فارسی ترجمه و با عنوان «گام به

گام با امام موسی صدر» در ۱۲ جلد (همانند مجلدات عربی) منتشر شده است. به درخواست موسسه فرهنگی و تحقیقاتی امام موسی صدر، این مجموعه ۱۲ جلدی در گروه سازماندهی اطلاعات و مدارک پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی، توسط اعضای هیأت علمی و کارشناسان به دقت مطالعه و بررسی و براساس اصطلاحنامه (تزاروس)، نمایه سازی موضوعی شدند. به طوری که هم اینک با انتخاب یک اصطلاح نمایه ای می توان تمام نمایه های مربوط به آن را با زیبایی و به متن آن دسترسی پیدا کرد. کار مهم ما در این مجموعه، مدیریت اطلاعات آن براساس استانداردهای جهانی است.

برای آشنایی بیشتر خوانندگان با واژه های «اصطلاحنامه» و «نمایه»، لطفاً آن دو را مختصراً توضیح دهید؟

اصطلاحنامه (Thesaurus)، از زیرساخت های مهم نمایه سازی و فهرست نویسی محسوب می گردد و کاربردهای متعددی می توان برای آن اشاره نمود. ولی دو کاربرد مهم آن بسیار چشمگیر و محسوس است: یکی برای ایجاد درختواره و ساختاردهی اصطلاحات یک رشته علمی و نشان دادن جایگاه یک اصطلاح در بدنه آن رشته علمی، و دیگری برای بازنمایی و نمایه سازی اسناد و مدارک (علمی و غیرعلمی).

در اصطلاحنامه تدابیری اندیشیده شد تا واژگان نمایه ای به طور استاندارد کنترل گردند. چنین تدابیری به تعیین روابط معنایی بین واژگان نمایه ای مربوط می گردد، که مهم ترین رابطه ها عبارتند از: رابطه هم ارزی (مترادف و شبه مترادف)، سلسله مراتبی (اعم و اخص) و همبسته معنایی. اماواژه «نمایه» در اصل برگرفته از واژه انگلیسی ایندکس (Index) است که از مصدر نمودن یا نماییدن در فارسی گرفته شده و به معنای نشان دادن، نمایش دادن و راهنمایی کردن می باشد.

پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی در مدیریت اطلاعات،
نمایه سازی آثار امام موسی صدر نیز به آن واگذار شد.

تفاوت نمایه سازی شما با نمایه سازی های سایر مراکز و موسسات
در چیست؟

همان گونه که اشاره شد، نمایه سازی پژوهشکده مدیریت
اطلاعات و مدارک اسلامی اولاً بر اساس اصطلاحات کنترل شده (مثل
اصطلاحنامه) است و سایر مراکز و موسسات علمی و انتشاراتی هنوز به
سمت و سوی آن نرفته اند. بدین جهت نمایه های رایج آخر کتاب های
کشور، نمایه های واژگانی و لفظی اند، که تابع حضور الفاظ در متن
می باشند. از این بابت نمایه سازی به زبان طبیعی شمرده شده و برای

در علم اطلاعات و کتابداری، بر اساس استاندارد نمایه سازی بریتانیا
(BS ۱۹۸۸:۳۷۰۰)، نمایه مجموعه ای منظم از شناسه های نشانه
گذاری شده می باشد تا کاربران را قادر سازد اطلاعاتی که محل آن ها
در مدرک مشخص شده، پیدا کنند.

واژه «نمایه سازی» به معنای عمل آوری و انجام نمایه است. به عبارت
دیگر، ساخت نمایه را «**نمایه سازی**» می گویند.

معنای اصطلاحی آن، عبارت است از انتساب نمادهای کلامی
(کلیدواژه یا توصیفگر) یا غیر کلامی (شماره رده بندی) به مدارک برای
بازنمایی مفاهیم و محتوای آن ها؛ یعنی اگر نماد، نشانه، یا واژه ای به
یک مدرک نسبت داده شود که حکایت از محتوای آن داشته باشد،
نمایه سازی صورت گرفته است.

به عبارت دیگر، ثبت و ضبط محتوای اطلاعاتی مدارک با استفاده
از روش های گوناگون به منظور سازمان دادن اطلاعات به قصد
سهولت بازیابی را «**نمایه سازی**» می گویند.

بی تردید اگر نمایه سازی بر اساس اصطلاحات کنترل شده (مانند
اصطلاح نامه یا آنتولوژی) باشد، هر گونه اطلاعاتی را می توان به صورت
منطقی و هوشمند سازماندهی و مدیریت کرد. با توجه به تجربه

خوانندگان کم فائده و یایی فائده اند و معمولاً کسی از طرق آن ها به مطالب مورد نیاز خود دسترسی پیدا نمی کند.

ثانیاً به صورت موضوعی است، نه واژگانی. یعنی صرف حضور یک واژه نمایه ای در متن سند، دلیل بر نمایه آن نمی شود. بلکه برای اصطلاحی نمایه زده می شود که مورد بحث و بررسی قرار گرفته شده باشد. به عنوان مثال، در یک سند اگر ۱۰۰ بار اصطلاح «ایران» آمده باشد، آن تعدادی که درباره آن بحث شده، استخراج و برای آن نمایه زده می شود، نه همه آنان. چون رهن می شوند.

ثالثاً به صورت ترکیبی است. یعنی از چند واژه نمایه ای، یک نمایه عبارتی ساخته می شود که هر یک از آن اصطلاحات به تنهایی قابل بازبایی می باشند. به عنوان مثال، اگر در یک سند و منبعی بحث از به کارگیری کودکان در کارخانه های صنعتی هند و بنگلادش سخن به میان آید، همه آن ها در یک نمایه (با چند اصطلاح) قرار می گیرند. هنگامی که کاربری بحث کودک و یا کودکان را بازبایی کند، این نمایه به دستش می رسد، همین طور اگر کسی کارخانه های صنعتی و یا هند و یا بنگلادش را جستجو کند، همین اتفاق می افتد. چنین نمایه ای ایصال الی المطلوب است، نه صرف ارائه طریق!

آیا تا کنون مجموعه هایی را با این ویژگی نمایه سازی کرده اید؟

آری، نمایه های زیادی به صورت موضوعی ترکیبی تاکنون انجام داده و برخی از آن ها را به صورت الکترونیکی منتشر کردیم. منتهی نمایه های این چینی برپنج دسته به شرح ذیل می باشند:

۱) نمایه های منابع رشته های تخصصی علوم اسلامی، مانند منابع اصول فقه، منابع علوم قرآن، منابع کلام اسلامی، منابع اخلاق اسلامی و منابع کلام جدید. دو مورد اول به صورت بسته نرم افزاری تحت عنوان «پایگاه تخصصی اصول فقه» و «پایگاه تخصصی علوم قرآنی» منتشر شده و بقیه در صورت تکمیل شدن بخش های اصطلاحنامه و فرهنگنامه منتشر می شوند.

۲) نمایه های مجموعه آثارهای اندیشمندان معاصر، مانند آثار علامه مرتضی مطهری، آثار علامه حسن زاده آملی، آثار خطیب شهیر فلسفی، آثار قرآنی علامه معرفت، که همه آن ها در بسته های نرم افزاری منتشر شده اند. آثار امام موسی صدر نیز در این مجموعه است که به حول و قوه الهی کارنمایه سازی آن تمام و در قالب پایگاه تخصصی منتشر می گردد.

شایان ذکر است، بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام نیز در حال نمایه سازی است که بخش مهمی از آن انجام یافته و بخش دیگری باقی مانده است و انشاء الله در سال های آینده منتشر می گردد.

۳) نمایه های پایان نامه های حوزه های حوزوی است، که حدود سی هزار پایانه های حوزه علمیه قم و برخی از موسسات عربی است که در سامانه ایسلامیک داک گردآوری و ذخیره سازی شدند. حدود سه هزار پایان نامه حوزه علمیه قم به صورت موضوعی نمایه شده اند.

۴) نمایه های ترکیبی در موضوع خاص، که از سوی قطب های فکری و فرهنگی دفتر تبلیغات اسلامی به پژوهشکده و گذار شده اند، مانند: فقه هنر، بانک اطلاعات طلاق، بانک اطلاعات سبک زندگی و بانک اطلاعات صداقت و راستی گستری.

۵) نمایه موضوعی پایان کتاب‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی (که توسط اعضای هیأت علمی تالیف و تدوین می‌شوند). از سال ۱۳۹۶ تاکنون قریب به ۱۲۰ کتاب (پژوهشی) نمایه سازی و منتشر شده‌اند.

آیا مؤسسات و مراکز علمی و انتشاراتی از روش نمایه موضوعی ترکیبی استقبال کرده‌اند؟

با این که در دو دهه گذشته بیشترین هم و غم ما در اصل کار بوده و تبلیغی از آن به عمل نیاوردیم و حتی بسیاری از بخش‌های اصلی مجموعه دفتر تبلیغات اسلامی از آن اطلاعی ندارند و در واقع، اطلاع رسانی درستی نداشته‌ایم، با این حال موسساتی که تاکنون متوجه آن شدند، استقبال کردند. برخی از آن‌ها از ما خواسته‌اند که دوره آموزشی برای آنان برقرار کنیم و خودشان نمایه سازی را انجام دهند و برخی از موسسات کار را راسا به پژوهشکده مدیریت اطلاعات واگذار کردند. مانند دفتر انتشارات مقام معظم رهبری علیه السلام، پژوهشکده حج و زیارت، قطب‌های فکری و فرهنگی دفتر تبلیغات اسلامی و موسسه فرهنگی و تحقیقاتی امام موسی صدر.

تعامل شما با موسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر چگونه بود؟

تعامل ما بسیار سازنده است. پس از آن که آن‌ها از ما چنین تقاضایی نمودند، مدیریت محترم پژوهشکده بدون هیچ پیش شرطی آن را پذیرفت و ریاست محترم پژوهشگاه (حجت الاسلام والمسلمین دکتر لک زایی) ضمن استقبال، بر آن تاکید نموده و پیگیر آن بودند. از سوی موسسه نیز همکاری‌های خوبی به عمل آمد و تمام متن‌ها و دیتاهای لازم را در اختیار گذاشت.

آیا آمادگی دارید کارهای مشابهی برای مراکز و مؤسسات علمی و پژوهشی انجام دهید؟

آری، این آمادگی در گروه سازماندهی اطلاعات و مدارک پژوهشکده وجود دارد، که در دو حوزه نمایه سازی موضوعی و مآخذشناسی (که دو ماموریت اصلی گروه است)، سفارش‌های بیرونی را بپذیرد و با ساز و کارهای خود اقدام و انجام دهد و همچنین آمادگی دارد که دانش خود را منتقل و برای عاملان کار، دوره‌های آموزشی برگزار کند.

در پایان مایلیم، اگر نظری درباره شخصیت امام موسی صدر دارید بفرمایید تا به عنوان حسن ختام در این ویژه نامه ثبت و ضبط گردد؟

من از دوران جوانی که وارد حوزه علمیه قم شدم (سال ۱۳۵۵) اخبار و اطلاعات مربوط به شیعیان لبنان، به ویژه رهبری بدیل آنان، امام موسی صدر را دنبال می‌کردم و در مدرسه مومنیه (مرحوم آیت الله العظمی نجفی مرعشی علیه السلام) با تعدادی از طلاب لبنانی حشرونشر داشتم و در یکی از سالگردهای رحلت امام خمینی علیه السلام راهنمای مهمانان لبنانی در تهران بودم. بدین جهت وضعیت اسفبار بار شیعیان لبنان و آذیت و آزاری که از سوی رژیم اشغالگر قدس، مسیحیان و حتی مسلمانان غیر شیعه (به تحریک استکبار و عوامل منطقه‌ای) بر آنان تحمیل می‌شد، اطلاع کافی داشته و از این بابت خیلی ناراحت و نگران بودم و امروز که می‌بینم شیعیان لبنان در اوج عزت و افتخار بسر می‌برند، بسیار خوشحالم، ولی معتمد همه این‌ها مدیون حضور دو دهه امام موسی صدر در لبنان و فداکاری یاران و پیروانش است و امروز اگر سید مجاهدان، سید حسن نصرالله بر دشمنان و در راس آنان آمریکا نهیب می‌زند و خواب راحت را از چشم آنان می‌رباید، به برکت مدیریت عقلانی و علمی امام موسی صدر در لبنان است. امام موسی صدر به عنوان یک مصلح مسلمان، به شیعیان و محرومان لبنان عزت و شرافت بخشید و به عنوان یک روحانی شیعه تحصیل کرده در ایران، مکتب تشیع را در جهان اسلام و حتی در سطح بین الملل معرفی کرد. اگر زنده است، خداوند متعال هر چه سریعتر وسایل رفاهی و آزادیش را فراهم کند. بحق محمد و آل محمد.

امام موسی صدر

رئیس مرکز فرهنگی تحقیقاتی

مصاحبه با سرکار خانم حورا صدر

ویژه نامه روحانی (پایگاه تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر)

۱۳۸۱

مصاحبه اختصاصی با خانم «حورا صدر» دختر
امام موسی صدر رئیس محترم مؤسسه فرهنگی
تحقیقاتی امام موسی صدر به مناسبت رونمایی از
پایگاه تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر...

با تشکر از حضرتعالی به خاطر زمانی که برای انجام این
مصاحبه اختصاص داده‌اید، لطفاً دربارهٔ مؤسسه فرهنگی
تحقیقاتی امام موسی صدر و اهداف آن مطالبی را بیان فرمایید؟

با نام و یاد خدا و با سلام و احترام خدمت شما و همکاران پرتلاش و
محترم پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر از سال ۱۳۸۲ فعالیت
خود را با دو هدف اصلی آغاز کرد، اول، پیگیری پرونده رپوده شدن
امام موسی صدر تا آزادی ایشان و دوم، معرفی منظومه فکری و
عملی امام موسی صدر برای مخاطب ایرانی. فعالیت‌ها و اقدامات
مؤسسه بر اساس همین دو هدف طراحی شده و هم‌اکنون بیش
از یازده سال است که باری و همت همکاران مؤسسه گام‌های
موثری برداشته‌ایم.

ترجمه و انتشار کتاب از امام موسی صدر و دربارهٔ ایشان یکی از
فعالیت‌های اصلی مؤسسه است. که در این باره چند مجموعه
تعریف شده است:

۱) مجموعه در قلمرو اندیشه امام موسی صدر که حاوی
سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها و مقالات امام موسی صدر با موضوعات
مختلف است. یازده جلد از این مجموعه تاکنون منتشر شده
است.

۲) مجموعه اندیشه رپوده شده که شامل مصاحبه و مقاله و
سخنرانی‌های صاحب نظران ایرانی و غیر ایرانی دربارهٔ امام است؛ از
این مجموعه هم تاکنون سه جلد به چاپ رسیده است.

۳) مجموعه تاریخ شفاهی که به خاطرات دربارهٔ امام موسی صدر
پرداخته است و تاکنون پنج جلد آن چاپ و منتشر شده است.

• مجموعه و کتاب‌های متعدد دیگری هم با موضوع تفسیر
قرآن و زندگی نامه و پروندهٔ ربایش امام صدر منتشر کرده‌ایم که
در فهرست انتشارات و نیز در سایت فروش کتاب‌های مؤسسه
Book.Imamsadr.ir معرفی و برای فروش عرضه شده است.

مؤسسه فعالیت‌های دیگری نیز دارد از جمله: نشست‌های
ماهانه اندیشه و عمل با حضور و سخنرانی اساتید دانشگاه و
فضای حوزه و نیز دوره‌های سیر مطالعاتی آثار امام موسی صدر که
برای علاقمندان و دانشجویان طراحی و اجرایی شود.

پایگاه اینترنتی مؤسسه امام موسی صدر و فضاهای مجازی دیگر
مؤسسه نیز راه مناسبی برای ارتباط با مخاطبان و علاقه‌مندان به
امام موسی صدر و اندیشه ایشان است.

◀ راجع به مجموعه ۱۲ جلدی گام به گام با امام موسی صدر

اطلاعاتی برای آشنایی بیشتر به ما بدهید؟

مجموعه دوازده جلدی گام به گام مهم‌ترین اثر مؤسسه برای معرفی اندیشه و سیره امام موسی صدر است که ثمره ده سال تلاش گروهی از مترجمان و ویراستاران و محققان و طراحان است. این مجموعه گزارشی است از تجربه مدیریتی امام در لبنان و مرجع مستندی است برای محققان حوزه و دانشگاه.

گام به گام با امام که با تسلسل تاریخی ثبت و ضبط شده است به مخاطب و محقق کمک می‌کند تا:

♦ روش امام صدر را در هویت بخشی و سامان دهی به امور شیعیان مطالعه کند، روش و رویکردی که شیعیان را ارتقا و اقتدار می‌دهد ولی در عین حال میان آن‌ها و دیگر مذاهب و ادیان دشمنی و جدایی ایجاد نمی‌کند.

♦ روش و رفتار و مبانی تشریک امام را در تعامل با مذاهب و ادیان دیگر مطالعه کند؛ روش و مبنایی که در عین تمسک به اصول و مبانی دین ارتباط و همزیستی و تعامل با دیگر ادیان و مذاهب را مغایر با مبانی مذهب نمی‌داند.

♦ فهم امام صدر را از دین و دین‌ورزی کشف و تبیین کند و اینکه چرا او ادیان را یکی می‌داند و معتقد است که ادیان برای خدمت به انسان آمده‌اند.

♦ زمینه‌های تاریخی و استدلال‌های امام را برای تأسیس مقاومت در لبنان و جامعه مقاوم در برابر اسرائیل، این شر مطلق، جستجو کند و در عین حال تلاش‌های او را برای جلب حمایت جامعه جهانی برای جلوگیری از تجاوزها و طمع‌ورزی‌های اسرائیل مطالعه کند.

♦ روند شکل‌گیری و اوج‌گیری حرکت محرومان و تأسیس جریان

مردمی برای مطالبات مردم با هدف ارتقای سطح زندگی و توسعه کشور و احقاق حقوق محرومان تجزیه و تحلیل کند.

علاوه بر اینها، با مطالعه این مجموعه مخاطب هوشمند می‌تواند تا درباره علل و زمینه‌های ربوده شدن امام موسی صدر و علت استمرار این آدم‌ربایی تا به امروز تأمل و تحلیل کند.

استقبال از مجموعه گام به گام با امام موسی صدر چگونه بوده و

نظر بزرگان درباره آن چه بوده است؟

سال گذشته خداوند توفیق داد خدمت مراجع گرانقدر و برخی فضلا و اساتید حوزه برسیم و مجموعه گام به گام با امام را به آنان اهدا کنیم. دیدار حضوری با مراجع عظام فرصت گرانمایی بود تا از آنان درباره امام صدر و نقش ایشان و نیاز به حضورشان را در مقطع کنونی بشنویم. حتماً مستحضرد که بسیاری از اساتید و مراجع و فضلاء حوزه با امام صدر هم درس و هم بحث بودند و عمیقاً از غیاب ایشان رنج می‌بردند و مانند ما به تلاش جدی برای آزادی ایشان تاکید دارند. از همین رو، این بزرگواران ما را تشویق کردند و برخی از این تلاش ده ساله مؤسسه برای ترجمه و انتشار مجموعه گام به گام حتی تشکر هم کردند و درباره اهمیت و ضرورت آن سخن گفتند و ما را به ثمرات و آثار مادی و معنوی این تلاش امیدوار کردند.

همچنین اساتید دانشگاه و نخبگان جامعه به این مجموعه توجه کردند و انتشار آن را گامی در راه توسعه تفکر و نیز سرازاری برای شناخت بهتر منظومه فکری و عملی امام موسی صدر و بهره‌مندی از اندیشه و عمل ایشان دانستند. ناگفته نماند که مجموعه گام به گام با امام موفق به کسب لوح تقدیر از کتاب سال حوزه و نیز کتاب سال جمهوری اسلامی ایران شد.

با پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی از چه سالی

همکاری داشته‌اید و آیا محصول مشترکی داشته‌اید؟

آغاز همکاری مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر با پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی برای نمایه سازی گام به گام از سال ۱۳۹۵ آغاز شد که نخستین محصول مشترک آن همین پایگاه تخصصی بازنمایی آثار امام موسی صدر است. اگر همت و تلاش همکاران متخصص این پژوهشکده به ویژه جناب آقای واردی و جناب آقای دکتر میرعرب نبود، این کار نه امکان پذیر بود و نه به نتیجه می رسید.

البته همکاری های ما با پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به این فعالیت محدود نیست و به چند سال پیش از این برمی گردد که به لطف و همراهی های حکیمانه و سخاوتمندانه جناب حجت الاسلام والمسلمین جناب دکتر نجف لک زایی آغاز شد. ایشان فضا را برای همکاری مؤسسه با پژوهشکده های متعدد پژوهشگاه فراهم و تسهیل کردند. این همکاری به برگزاری چندین نشست تخصصی و همایش موفق در زمینه معرفی اندیشه و آثار امام موسی صدر در چند سال اخیر انجامیده است.

یکی از ثمرات دیگر همکاری مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر با پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی انتشار الکترونیک آثار مؤسسه در کتابخوان همراه پژوهان است.

لطفاً نظراتان را درباره بازنمایی آثار امام موسی صدر و تهیه پایگاه تخصصی بر خط بفرمایید؟

درباره پایگاه بازنمایی پیشنهاد می کنم از همکارانی سؤال کنید که زحمات چند ساله در این زمینه کشیده اند، اما یکی از ویژگی ها و نقاط قوت همکاران و مسئولین متخصص و دانشمند پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی این است که هم از دانش آموختگان حوزه هستند و هم تحصیلات دانشگاهی در زمینه فعالیت این پژوهشکده دارند و هم صاحب تجربه و سابقه طولانی در امر نمایه سازی. علاوه بر این تیم فنی متخصص توانمندی را هم جذب کرده اند که فرایند کارها را به خوبی و به سرعت همراه با دقت به سامان می رساند. کار نمایه سازی مجموعه گام به گام با امام مراحل متعدد و مختلفی داشته که با تلاش و پشتکار این عزیزان به ثمر رسیده است. من گروهی با این ویژگی در کشور سراغ ندارم.

آیا امکان همکاری بیشتر با پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی برای آینده پیش بینی می کنید؟

تجربه همکاری پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی برای من و همکارانم در مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر تجربه خوب و دلنشین و ارزشمندی بود. امیدواریم که برای همکاران پژوهشکده نیز چنین بوده باشد. در جلساتی که با این عزیزان داشتیم سخن از همکاری های آینده به میان آمده است و برخی از موارد همکاری نیز مطرح شده است از جمله تکمیل بخش های مختلف جستجو در این پایگاه و تکمیل منابع آن و نیز افزودن منابع عربی. امیدوارم که به یاری خدا و همت بلندی که در این چند سال در این عزیزان مشاهده کردیم و نیز با حمایت ریاست محترم پژوهشگاه توسعه و تکمیل پایگاه میسر باشد.

پایگاه تخصصی نمایه سازی امام موسی صدر

چهار نامه، رهنما، رهنمای، از پایگاه تخصصی نمایه سازی آیت الله امام موسی صدر

سیستم عامل ویندوز را دارد. طراحی هر دو نسخه پایگاه با آخرین متدلوژی ها و ابزارهای روز دنیا طراحی و پیاده سازی شده اند.

در انتهای کلام از تمامی دوستان عزیز که اسامی آنها به ترتیب اثر گذاری (در ذیل ذکر می شود، کمال سپاس را دارم.

• مهندس محمد کریمی، کارشناس پژوهشکده (مجری پروژه نرم افزاری)

• فاضل محترم سید مالک طباطبایی، کارشناس پژوهشکده: (تبدیل و آماده سازی متون الکترونیکی)

• مهندس حسین امینی فر، کارشناس پژوهشکده (تبدیل و آماده سازی متون الکترونیکی)

• و سایر دوستان و همکاران پروژه ای ...

یادداشتی از جناب مهندس علی میرعرب، مدیر گروه اشاعه اطلاعات و مدارک اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی و مسئول فنی پروژه پایگاه تخصصی امام موسی صدر...

پایگاه گام به گام با امام موسی صدر به دو صورت برخط و رومیزی (دسکتاپ) طراحی و پیاده سازی شده است. نسخه برخط پایگاه با آدرس

Imammoussasadr.ir

در دسترس عموم قرار دارد. کاربران می توانند بدون ثبت نام به اصطلاحات و نمایه های کتاب دسترسی داشته باشند اما برای دسترسی به متن ۱۲ جلد کتاب باید در پایگاه ثبت نام کنند. نسخه رومیزی پایگاه قابلیت نصب بر روی تمامی نسخه های

دست اندرکاران تهیه و تولید

این پایگاه با اشراف ریاست محترم پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی (حجة الاسلام و المسلمین دکتر لک زایی) و ریاست محترم قبلی پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی (حجة الاسلام و المسلمین دکتر سلیمانی بهبهانی) و ریاست محترم فعلی پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی (حجة الاسلام و المسلمین دکتر یعقوب نژاد) با فعالیت های اعضای هیأت علمی و کارشناسان پژوهشکده مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی به قرار ذیل به انجام رسید:

• **شورای علمی پروژه:** حجج اسلام آقایان: محمدهادی یعقوب نژاد، عبدالرحیم سلیمانی، سیدتقی واردی، حسین حسن زاده، سیدمهدی مجیدی نظامی، مهدی نجیبی، محمود حسن زاده، حاتم آقازاده و غفار شاوهای.

• **مدیر پروژه:** حجة الاسلام و المسلمین دکتر سیدتقی واردی

الف: بخش محتوایی (به ترتیب اثرگذاری در مدیریت اطلاعات)

۱. حجة الاسلام و المسلمین دکتر سیدتقی واردی، مدیر گروه و استادیار پژوهشکده: (نمایه سازی، کنترل، نظارت، هماهنگ سازی نهایی و مدیریت مراسم رونمایی)

۲. حجة الاسلام و المسلمین دکتر سیدمهدی مجیدی نظامی، استادیار پژوهشکده: (نمایه سازی و کنترل)

۳. حجة الاسلام و المسلمین دکتر حسین حسن زاده، استادیار پژوهشکده: (نمایه سازی)

۴. حجة الاسلام و المسلمین حاتم آقازاده، کارشناس پژوهشکده: (نمایه سازی، هماهنگ سازی نهایی و پیگیری مراسم رونمایی)

۵. حجة الاسلام و المسلمین دکتر مرتضی متقی نژاد، استادیار پژوهشکده: (تصحیح اصطلاحات)

۶. فاضل محترم حمزه اسعدی، کارشناس پژوهشکده: (تصحیح أعلام ومشاهیر)

۷. فاضل محترم محمود حسن زاده، کارشناس پژوهشکده: (هماهنگ سازی نهایی)

۸. فاضل محترم غفار شاوهای، رئیس اداره پژوهش پژوهشکده: (هماهنگ سازی نهایی و مسئول اجرای مراسم رونمایی)

۹. حجة الاسلام و المسلمین فتح الله ظاهری، کارشناس پژوهشکده: (نمایه سازی)

۱۰. فاضل محترم منصور بابایی زاده، کارشناس پژوهشکده: (ورود اطلاعات و پیگیری مراسم رونمایی)

۱۱. فاضل محترم مجتبی یعقوب نژاد، کارشناس پژوهشکده: (ورود اطلاعات و پیگیری مراسم رونمایی)

ب: بخش فنی (به ترتیب اثرگذاری در مهندسی نرم افزاری)

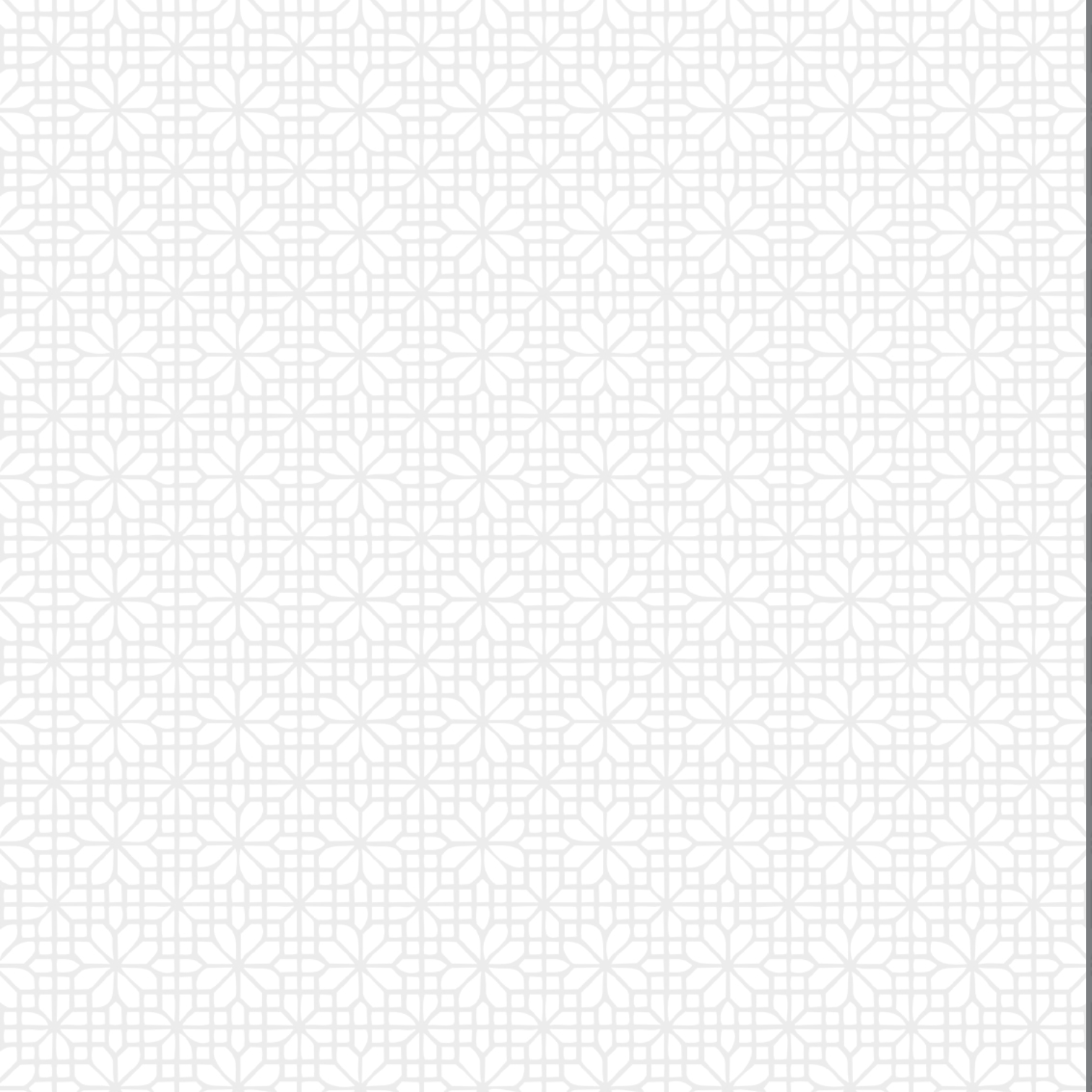
۱. دکتر علی میرعرب، سرپرست گروه اشاعه اطلاعات و دانش

۲. مهندس محمد کرمی، کارشناس پژوهشکده

۳. فاضل محترم سیدمالک طباطبایی، کارشناس پژوهشکده

۴. مهندس حسین امینی فر، کارشناس پژوهشکده

• در پایان لازم است از مشاوره، همفکری و همکاری همه جانبه رئیس مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر (سرکار خانم حورا صدر) و همکاران محترم وی: آقای مهدی فرخیان، آقای جعفرآبادی و سرکار خانم طیبیه ولی بغدادی و سرکار خانم مریم وتر، همچنین حوزه ریاست و روابط عمومی، مرکز همکاری های علمی و بین الملل پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی و روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم تقدیر و تشکر گردد.

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی

امام موسی صدر